

Oude Apeldoornseweg 41-45
7333 NR Apeldoorn
Postbus 834
7301 BB Apeldoorn

T (055) 539 20 00
F (055) 539 26 25
E info@politieacademie.nl
www.politieacademie.nl

De handel in omgebouwde gas- en alarmwapens

Vanuit een criminaliteitskundig perspectief

M.S. de Vries

ISBN 978-90-79149-10-0

De handel in omgebouwde gas- en alarmwapens

Vanuit een criminaliteitskundig perspectief

M.S. de Vries

ISBN 978-90-79149-10-0

Politieacademie

Universiteit Twente, vakgroep maatschappelijke risico's & veiligheid

© 2008 Politieacademie: Apeldoorn

Inhoudsopgave

Hoofdstuk 1 Inleiding

1.1	Aanleiding & achtergrond	5
1.2	Onderzoeksopzet	7
1.3	Leeswijzer	10

Hoofdstuk 2 Criminaliteitskunde

2.1	Definities en theoretische uitgangspunten	11
2.2	Modellen	13
2.3	De illegale handel in omgebouwde gas- en alarmwapens gemodelleerd	16
2.4	Afbakening	18

Hoofdstuk 3 De illegale handel in omgebouwde gas- en alarmwapens

3.1	Begripsomschrijving & recente ontwikkelingen	21
3.1.1	Gas- en alarmwapens	
3.1.2	Omgebouwde gas- en alarmwapens	
3.1.3	Munitie voor omgebouwde gas- en alarmwapens	
3.2	Wettelijk kader	26
3.2.1	De aanschaf en het bezit van gas- en alarmwapens	
3.2.2	De handel in gas- en alarmwapens	
3.3	Het script van de illegale handel in omgebouwde gas- en alarmwapens	29
3.3.1	Scène 1 Verwerving	
3.3.2	Scène 2 Ombouwen	
3.3.3	Scène 3 Transport & scène 4 Opslag	
3.3.4	Scène 5 Verkoop & scène 6 Overdracht	
3.3.5	Scène 7 Bezit & scène 8 Gebruik	

Hoofdstuk 4 Conclusies & aanbevelingen

4.1	Conclusies	51
4.2	De aanpak van de handel in omgebouwde gas- en alarmwapens	53
4.3	Reflectie op de meerwaarde van criminaliteitskunde voor de Nederlandse politiepraktijk	58

Literatuur	59
-------------------	-----------

<i>Bijlage I Casuïstiek</i>	61
<i>Bijlage II Respondenten</i>	63
<i>Bijlage III Vragenlijst</i>	65
<i>Bijlage IV Uitwerking factoren uit het conjunction of criminal opportunity framework</i>	69
<i>Bijlage V Wapencategorieën artikel 2 wet wapens en munitie</i>	71

Hoofdstuk 1 Inleiding

1.1 Aanleiding & achtergrond

Het Lectoraat Criminaliteitsbeheersing en Recherchekunde kent vier aandachtsgebieden: rechercheprofessie, *intelligence*, criminaliteitskunde en evaluatie. Onder criminaliteitskunde wordt verstaan:¹

“gestructureerde, empirischgefundeerde, praktischtoepasbare en multidisciplinaire kennis over crimineel gedrag, die zich richt op het identificeren van aangrijpingspunten voor het voorkomen en beheersen van criminaliteit”.

De komende jaren zal het aandachtsgebied criminaliteitskunde verder worden vormgegeven en zal kennis over crimineel gedrag worden gegenereerd die bruikbaar is voor de politiepraktijk. Deze kennis zal onder andere worden weergegeven op Politie Kennis Net en in artikelen in relevante vaktijdschriften. Daarnaast zal de opgedane kennis worden gebruikt ten behoeve van het politieonderwijs.

In het Implementatieplan Criminaliteitskunde wordt een vijftal criteria genoemd voor de selectie van criminaliteitsvormen waarmee gestart kan worden bij de ontwikkeling van de criminaliteitskunde ten behoeve van de Nederlandse politiepraktijk. Deze criteria zijn: het delict is evident schadelijk voor de samenleving, het betreft een niet te complexe verschijningsvorm, het doet zich tamelijk frequent voor, er is kennis over te vinden en de aanpak is primair een politieverantwoordelijkheid.²

¹ Klerks (2006, p.1).

² Klerks (2006, p.5).

In deze studie is er voor gekozen de illegale handel in omgebouwde gas- en alarmwapens als object van onderzoek te nemen. In Nederland blijken sinds enkele jaren verhoudingsgewijs grote hoeveelheden omgebouwde gas- en alarmwapens in omloop te zijn. Het zijn kleine, relatief goedkope wapens die onder meer worden gebruikt bij het plegen van geweldsdelicten en vermogensmisdrijven. Het zal duidelijk zijn dat de illegale handel in omgebouwde gas- en alarmwapens en niet in de laatste plaats het *gebruik* van deze wapens schade toebrengt aan de Nederlandse samenleving. Verder is uit eerder onderzoek³ reeds gebleken dat het delict zich met enige regelmaat en in toenemende mate voordoet en kennis over het delict is in redelijke mate voorhanden. Daarnaast is het primair een verantwoordelijkheid van de politie om de illegale vuurwapenhandel een halt toe te roepen. Spapens en Bruinsma concludeerden in 2004 met betrekking tot de aanpak van deze problematiek:⁴

“Ondanks alle prioriteit die aan vuurwapencriminaliteit, althans op papier, gegeven wordt, is dat onderzoek tot op heden echter niet van de grond gekomen. Gegeven het feit dat de Tanfoglio-problematiek al meerdere jaren speelt, van een voor Nederlandse begrippen van ‘ongekende’ omvang is en er bovendien alleszins redelijke startinformatie beschikbaar is, kan dit op zijn minst opmerkelijk genoemd worden.”

Tot op heden is deze situatie niet veranderd; dat er een probleem is met omgebouwde gas- en alarmwapens is bekend, maar tot een systematische aanpak hiervan heeft dit nog niet geleid. De illegale handel in gas- en alarmwapens lijkt wel een delict dat redelijk complex is, onder andere door het veelal grensoverschrijdende karakter van het delict; de illegale omgebouwde gas- en alarmwapens

3 Onder andere KLPD/DNR (2006); Spapens & Bruinsma (2004); Van der Zee & Ham (2006).

4 Spapens & Bruinsma (2004, p.71).

die in Nederland voorhanden zijn, zijn afkomstig uit het buitenland. Er zijn op dit moment echter geen aanwijzingen dat het delict *te* complex zou zijn voor een criminaliteitskundige benadering.

In de Angelsaksische literatuur over criminaliteitskunde worden legio casestudies aangetroffen waarin de benadering wordt toegepast om vermogensdelicten (ook wel *predatory crimes* of roofdelicten), zoals diefstal van auto's en mobiele telefoons en woninginbraken, inzichtelijk te maken en preventief en reactief te bestrijden. Dergelijke delicten worden door Ekblom aangeduid als *volume crime* en de aanpak ervan vormt volgens hem een uitdaging vanwege de grote mate waarin deze delicten zich voordoen en de spreiding ervan. Toch ziet hij met name de aanpak van delicten met een hogere organisatiegraad en een sterkere mate van professionalisering als een uitdaging, onder andere vanwege het complexe, innovatieve, hardnekkige en mobiele karakter van dergelijke delicten. In dit onderzoek wordt de uitdaging aangaan de illegale handel in omgebouwde gas- en alarmwapens te benaderen vanuit een criminaliteitskundige invalshoek om vervolgens te komen tot concrete aanbevelingen voor de aanpak van deze specifieke vorm van criminaliteit.

1.2 Onderzoeksofzet

Dit onderzoek is een eerste aanzet tot het opzetten en ontwikkelen van criminaliteitskunde ten behoeve van de Nederlandse politie. Het onderzoek beoogt enerzijds een overzicht te geven van de wijze waarop elders, met name in het Verenigd Koninkrijk en de Verenigde Staten, invulling wordt gegeven aan de criminaliteitskunde en beschrijft anderzijds één specifieke delictvorm, namelijk de illegale handel in omgebouwde gas- en alarmwapens, vanuit een “criminaliteitskundig” perspectief.

Daarbij staan de volgende vragen centraal:

1. Wat is criminaliteitskunde?
2. Welk inzicht verschaft criminaliteitskunde in de aard van de illegale handel in omgebouwde gas- en alarmwapens in Nederland?
3. Welke concrete aanbevelingen voor de politiepraktijk kunnen op basis van bovengenoemd inzicht worden gedaan?
4. In hoeverre en op welke wijze kan criminaliteitskunde een bijdrage leveren aan het effectief en efficiënt functioneren van de Nederlandse politie?

Voor het beantwoorden van bovenstaande onderzoeksvragen is gebruik gemaakt van verschillende onderzoeksmethoden, namelijk: literatuuronderzoek, analyse van gegevens uit geautomatiseerde bestanden, analyse van opsporingsonderzoeken en interviews met experts.

Literatuuronderzoek is een belangrijke bron van informatie voor ieder onderzoek, zo ook voor deze criminaliteitskundige analyse van de illegale handel in omgebouwde gas- en alarmwapens. Er zijn de laatste jaren verschillende publicaties verschenen die inzicht verschaffen in de omvang hiervan, de werkwijzen die erbij worden gehanteerd en de daarvoor verantwoordelijke daders en dadergroepen. Denk hierbij aan het deelrapport over vuurwapens en explosieven behorende bij het Criminaliteitsbeeld 2005 van de Dienst Nationale Recherche van het Korps landelijke politiediensten en de publicaties van Spapens & Bruinsma (2004) en Van der Zee & Ham (2006). Onlangs is bij de Dienst Nationale Recherche een criminaliteitsbeeldanalyse verschenen waarin de illegale handel in vuurwapens in relatie tot Nederland wordt beschreven en waarin dit thema eveneens aan de orde komt. Verder is er bij dit onderzoek gebruik gemaakt van de bevindingen die zijn gedaan door Steen in haar afstudeeronderzoek naar de invloed van internationale verschillen in wet- en regelgeving op de illegale handel in gas- en alarmwapens.

Een tweede bron van informatie zijn geautomatiseerde bestanden van de politie en het Nederlands Forensisch Instituut. Het Vuurwapendatasysteem is geraadpleegd evenals de Landelijke Verzameling van het Nederlands Forensisch Instituut.

Opsporingsonderzoeken vormen een derde belangrijke bron van onderzoek voor criminaliteitskundige analyses. Een deel van bovengenoemde publicaties is onder andere gebaseerd op opsporingsonderzoeken die door Nederlandse opsporingsinstanties zijn verricht naar de illegale handel in vuurwapens. Zo zijn voor de criminaliteitsbeeldanalyse die de Dienst Nationale Recherche begin 2008 heeft gepubliceerd alle opsporingsonderzoeken geïnventariseerd en geanalyseerd die in 2005 en 2006 door opsporingsinstanties in Nederland zijn verricht naar de illegale handel in vuurwapens en explosieven. Twee van deze onderzoeken betreffen de illegale handel in omgebouwde gas- en alarmwapens. Deze twee onderzoeken zijn opnieuw geanalyseerd vanuit het perspectief van de criminaliteitskunde en dienen in voorliggende studie als casusmateriaal ter illustratie van de wijze waarop de illegale handel in omgebouwde gas- en alarmwapens in zijn werk gaat. In bijlage I worden de twee onderzoeken kort beschreven

Om beter inzicht te krijgen in de wijze waarop delicten worden gepleegd is het wenselijk te spreken met diegenen die op enigerlei wijze bij de betreffende delicten betrokken zijn (geweest), of dat nu politiefunctionarissen zijn die zijn belast met de opsporing of de daders zelf. Daarom vormen interviews met (ervarings)deskundigen een vierde bron van informatie voor criminaliteitskundige analyses. In dit onderzoek zijn interviews gehouden met verschillende betrokkenen bij de aanpak van de illegale handel in omgebouwde gas- en alarmwapens (zie bijlage II voor respondenten en bijlage III voor de gehanteerde vragenlijst). Er wordt in dit onderzoek niet gesproken met zogenaamde ervaringsdeskundigen, dat wil zeggen, de handelaren in en gebruikers van omgebouwde gas- en alarmwapens.

Op basis van eerder onderzoek⁵ wordt evenwel getracht om onder meer hun beweegredenen in beeld te brengen.

1.3 Leeswijzer

In het volgende hoofdstuk, hoofdstuk twee, worden de uitgangspunten van de criminaliteitskunde beschreven en wordt ingegaan op de wijze waarop theoretisch invulling kan worden gegeven aan deze benadering. Vervolgens wordt op basis van deze inzichten een criminaliteitsscript geschetst met behulp waarvan de illegale handel in omgebouwde gas- en alarmwapens kan worden geanalyseerd. In het derde hoofdstuk worden de bevindingen van deze analyse gepresenteerd waarna in het vierde hoofdstuk concrete aanbevelingen worden gedaan voor de wijze waarop de illegale handel in omgebouwde gas- en alarmwapens kan worden aangepakt. Ook wordt in dit hoofdstuk ingegaan op de meerwaarde van de criminaliteitskunde voor de Nederlandse politiepraktijk.

5 Hales, Lewis & Silverstone (2006); Small Arms Survey (2006); Maalsté, Nijmeijer & Scholtes (2002).

Hoofdstuk 2 Criminaliteitskunde

2.1 Definities en theoretische uitgangspunten

In Nederland is criminaliteitskunde een nog nauwelijks ontgonnen vakgebied, terwijl men in met name het Verenigd Koninkrijk en de Verenigde Staten verder is met de ontwikkeling van wat daar wordt aangeduid als *crime science*.⁶ Maar wat is criminaliteitskunde nu eigenlijk? Criminaliteitskunde is gericht op het reduceren van criminaliteit en maakt daartoe gebruik van kennis uit verschillende wetenschappelijke disciplines, zoals de sociologie, psychologie, economie, geografie en criminologie, maar ook van kennis die is opgedaan in de natuurwetenschappen en de informatica. Met name de criminologie en forensische wetenschappen zijn van vitaal belang voor de criminaliteitskunde, aldus Laycock, één van de grondleggers van de criminaliteitskunde. De criminaliteitskunde gaat uit van drie basisveronderstellingen, te weten:⁷

1. Criminaliteit is het gevolg van de interactie tussen de eigenschappen van mensen en de verleiding van en gelegenheid tot criminaliteit.
2. In de huidige maatschappij hebben met name jongeren meer vrijheden dan in het verleden.
3. Het is over het algemeen veel gemakkelijker en moreel meer acceptabel om de aantrekkelijkheid van en gelegenheid tot criminaliteit te reduceren dan om menselijke eigenschappen te veranderen.

⁶ Zo kent het University College London het Jill Dando Institute of Crime Science, een centrum gericht op onderwijs, onderzoek en advisering op het gebied van de criminaliteitskunde.

⁷ Laycock (2003, p.12).

In tegenstelling tot de traditionele criminologie, waarin de achtergronden van gedragingen van individuen centraal staan, gaat men er in de criminaliteitskunde vanuit dat bij de aanpak van criminaliteit het belang van de omgeving niet genoeg kan worden benadrukt:⁸

“Criminology should have provided the tools to conquer crime but has too often been content simply to study it for its own sake. (...) when it comes to interpreting other people’s behaviour we make the mistake of overestimating the importance of character traits and underestimating the importance of situation and context. (It is the other way around when we are explaining our own failings.)”

De mogelijkheden tot crimineel gedrag die worden verschaft door de directe omgeving alsmede de vrijheid van (vooral jonge) mensen om gebruik te maken van deze mogelijkheden zouden hebben geleid tot het hoge criminaliteitsniveau waar de huidige samenleving door wordt gekenmerkt. Naast het belang dat in de criminaliteitskunde wordt toegekend aan zaken als gelegenheid, situatie en context is een andere belangrijke aanname dat individuen rationele keuzes maken. Crimineel gedrag wordt verondersteld doelgericht te zijn en ten voordele van de persoon die het delict pleegt, waarbij de rationaliteit van daders veelal wordt beperkt door het gegeven dat zij slechts een beperkt beeld hebben van de kosten en baten die met een bepaald delict gepaard gaan.⁹

⁸ Laycock (2003, p.1 & p.10).

⁹ Felson & Clarke (1998, p.7).

Gezien de nadruk in de criminaliteitskunde op omgevingsfactoren, ligt het voor de hand dat in deze tak van wetenschap vooral situationele criminaliteitspreventie als zinvol wordt gezien in de aanpak van criminaliteit. Situationele criminaliteitspreventie wil zeggen het nemen van maatregelen die criminaliteit terugdringen, maatregelen die zijn gericht op hele specifieke vormen van criminaliteit en die ertoe leiden dat het plegen van criminaliteit moeilijker en riskanter wordt of minder oplevert.¹⁰

2.2 Modellen

Voor het op criminaliteitskundige wijze analyseren van criminaliteit kan gebruik worden gemaakt van verschillende kaders. In het Implementatieplan Criminaliteitskunde worden enkele criminologische taxonomieën beschreven en wordt een datamodel geschetst met behulp waarvan criminaliteitsfenomenen kunnen worden beschreven.¹¹ In dit onderzoek worden elementen van het betreffende datamodel geïntegreerd in een kader dat is gebaseerd op een theoretisch kader zoals beschreven door Morselli en Roy en het *Conjunction of Criminal Opportunity framework* van Ekblom.

Morselli en Roy hebben onderzoek gedaan naar de rol van *brokers* bij de georganiseerde autodiefstal. Zij schetsen een kader waarin zowel het criminele besluitvormingsproces, door hen aangeduid als het criminaliteitsscript, als de structuur waarin dit proces besloten ligt, het sociale netwerk, zijn opgenomen. Door uit te gaan van een script wordt er gekeken naar het procedurele karakter van crimineel gedrag, dat wil zeggen naar de stappen die door een individu of groep worden doorlopen om een bepaald crimineel doel te bereiken.

¹⁰ Clarke in: Laycock (2005, p.14).

¹¹ Klerks (2006, p.6-8).

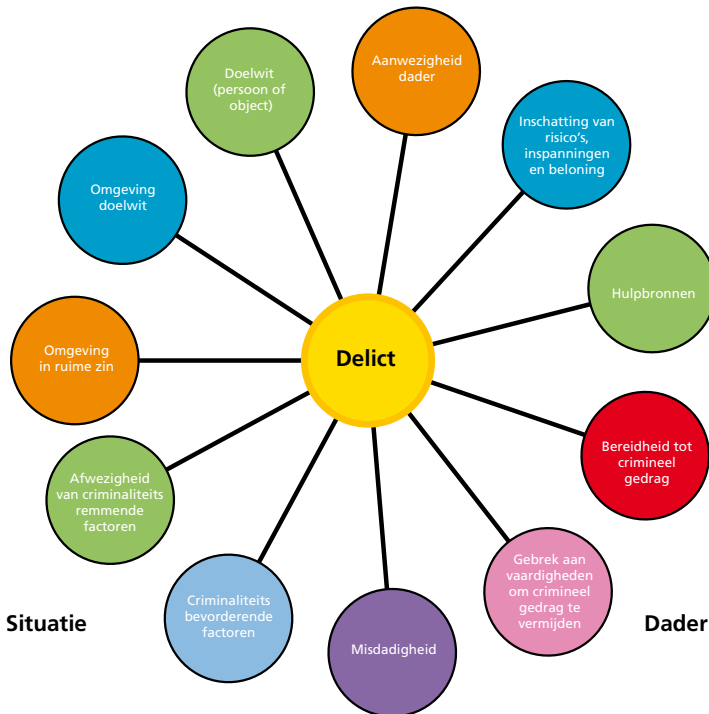
Die stappen worden aangeduid als scènes die op hun beurt weer onderverdeeld kunnen worden in facetten. Een criminaliteitscript is geen lineair proces, de afzonderlijke scènes kunnen zich in verschillende volgorden voltrekken. Het sociale netwerkperspectief is geïntroduceerd om inzichtelijk te maken hoe verschillende betrokkenen bijdragen aan de uitvoering van een crimineel script. Het combineren van deze twee invalshoeken achten Morselly en Roy sterk aan te raden.¹²

“An exclusive network approach would identify breaks in the structure of co-participation, but would not be able to assess if the criminal operation is still functional. An exclusive script approach would indicate the more vulnerable segments of the crime commission process, but without an understanding of the people executing such action, we would have difficulty assessing a strategy for disrupting the process”.

Een andersoortig kader wordt geschetst door Ekblom die verschillende theoretische invalshoeken, waaronder de *routine activity theory*, de omgevingscriminologie en de theorie van de rationele dader combineert tot een model genaamd het *Conjunction of Criminal Opportunity framework*.

¹² Morselli & Roy (2006, p.25-26).

Figuur 2.1 Conjunction of Criminal Opportunity framework

Bron: Ekblom, 2005, p.40.

In zijn model onderscheidt Ekblom elf voorboden van criminaliteit; zes die verband houden met de dader en vijf die verband houden met de situationele context. In bijlage I worden deze factoren achtereenvolgens (van rechts naar links) kort beschreven. Deze factoren kunnen worden uitgewerkt voor elk type delict waarna vervolgens maatregelen kunnen worden bedacht die van invloed zijn op elke afzonderlijke voorbode van een bepaald delict. Ekblom werkte dit onder meer uit voor de diefstal van airbags uit personenauto's die zijn geparkeerd op parkeerterreinen van ziekenhuizen en vechtpartijen in horecagelegenheden.

2.3 De illegale handel in omgebouwde gas- en alarmwapens gemodelleerd

Voor het analyseren van de illegale handel in omgebouwde gas- en alarmwapens in Nederland worden zoals gezegd verscheidene inzichten uit bovenstaande modellen gecombineerd tot één kader waarmee een viertal onderwerpen wordt beschreven, te weten:

- de illegale handelswaar,
- het criminaliteitsscript,
- de omstandigheden (situationele context) en
- daderkenmerken.

Allereerst wordt beschreven wat nu precies moet worden verstaan onder de illegale handel in omgebouwde gas- en alarmwapens. Daarbij komen vragen aan de orde als wat zijn omgebouwde gas- en alarmwapens? Onder welke wetsartikelen is de handel hierin strafbaar gesteld en kun je eigenlijk ook legaal handelen in omgebouwde gas- en alarmwapens? En wat zijn de belangrijkste ontwikkelingen die zich recentelijk in deze handel hebben voorgedaan? Vervolgens wordt het script van de illegale handel in gas- en alarmwapens uitgewerkt. In onderstaande tabel zijn de belangrijkste scènes weergegeven waarbij vervolgens een eerste aanzet is gedaan deze scènes uit te werken in verschillende facetten, facetten die achtereenvolgens te maken hebben met kenmerken van de illegale handelswaar, de situationele context zoals beschreven door Ekblom en de betrokken actoren. Hierbij moet worden opgemerkt dat niet alle scènes zich altijd voordoen en dat daarnaast de scènes zich niet noodzakelijkerwijs in deze volgorde voltrekken. Daarnaast is de onderstaande opsomming van facetten niet limitatief.

Tabel 2.1 Criminaliteitsscript voor de illegale handel in omgebouwde gas- en alarmwapens (zie pagina 17)

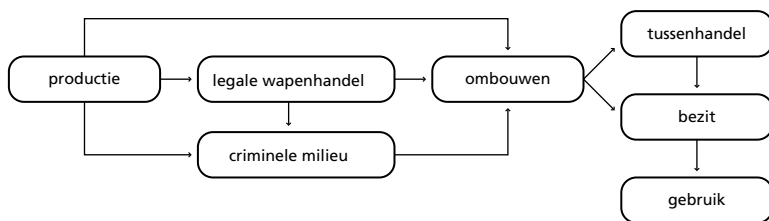
scène 1 verwerving	scène 2 ombouwen	scène 3 transport	scène 4 opslag	scène 5 verkoop	scène 6 overdracht	scène 7 bezit	scène 8 gebruik
Facetten							
Illegale handelswaar							
omvang partijen	ombouw-technieken	vervoers-middelen	omvang partijen	omvang partijen	omvang partijen	aantal wapens	type incidenten
samenstelling partijen	kosten & baten	verpakkings-wijzen	samenstelling partijen	samenstelling partijen	samenstelling partijen	typen wapens	aard gebruik wapens
kosten & baten		bergplaatsen	verpakkings-wijzen	prijs illegale handelswaar	verpakkings-wijzen		kosten & baten
		omvang partijen	aanwezigheid andere illegale handelswaar	bestemming (eindgebruik, tussenhandel, doorvoer,...)	kosten & baten		relatie met andere delicten
		samenstelling partijen	kosten & baten	wijze van betaling			
		aanwezigheid andere illegale handelswaar		criminele nevenactiviteiten			
		kosten & baten		kosten & baten			
Situatiele context							
bronlanden	landen	transport-routes	typen opslag-plaatsen	keuze verkoop-plaatsen	keuze plaatsen van overdracht	keuze berg-plaatsen	keuze incident-locaties
controle-context	controle-context	controle-context	omgeving opslag-plaatsen	typen locaties	typen locaties	typen berg-plaatsen	typen incident-locaties
	typen ombouw-locaties		beveiliging opslag-plaatsen	omgeving verkoop-plaatsen	omgeving plaat-sen van over-dracht	Omgeving berg-plaatsen	Omgeving incident-locaties
	Omgeving ombouw-locaties			Beveiliging verkoop-plaatsen	Beveiliging plaatsen van overdracht	Beveiliging berg-plaatsen	Beveiliging incident-locaties
	Beveiliging ombouw-locaties						
Daders							
betrokken eigenschap	betrokken eigenschap	betrokken eigenschap	betrokken eigenschap	betrokken eigenschap	betrokken eigenschap	betrokken eigenschap	betrokken eigenschap
motieven	motieven	motieven	motieven	motieven	motieven	motieven	motieven
rollen	rollen	rollen	rollen	rollen	rollen	rollen	rollen
criminele samenwerking	criminele samenwerking	criminele samenwerking	criminele samenwerking	criminele samenwerking	criminele samenwerking	criminele samenwerking	criminele samenwerking
organisatie-graad	organisatie-graad	organisatie-graad	organisatie-graad	organisatie-graad	organisatie-graad	organisatie-graad	organisatie-graad
hulpbronnen	hulpbronnen	hulpbronnen	hulpbronnen	hulpbronnen	hulpbronnen	hulpbronnen	hulpbronnen
kosten-baten afweging	kosten-baten afweging	kosten-baten afweging	kosten-baten afweging	kosten-baten afweging	kosten-baten afweging	kosten-baten afweging	kosten-baten afweging
relatie met betrokkenen bij andere scènes	relatie met betrokkenen bij andere scènes	relatie met betrokkenen bij andere scènes	relatie met betrokkenen bij andere scènes	relatie met betrokkenen bij andere scènes	relatie met betrokkenen bij andere scènes	relatie met betrokkenen bij andere scènes	relatie met betrokkenen bij andere scènes

Vervolgens worden op basis van het actuele beeld van de illegale handel in omgebouwde gas- en alarmwapens zoals geschetst met behulp van bovenstaand script per scène aangegeven welke signalen of aanwijzingen de politie hiervan zou moeten of kunnen opvangen en worden praktisch toepasbare mogelijkheden voor de aanpak geformuleerd.

2.4 Afbakening

Uit het criminaliteitsscript blijkt al dat dit onderzoek zich niet beperkt tot de handel in omgebouwde gas- en alarmwapens die binnen Nederlandse landsgrenzen plaatsvindt. In Nederland worden geen gas- en alarmwapens geproduceerd wat betekent dat op enig moment sprake zal zijn van transnationale (criminele) activiteiten; gas- en alarmwapens komen vanuit het buitenland via fabrikanten, legale wapenhandelaren, ombouwers of anderszins in al dan niet omgebouwde toestand in handen van criminelen of criminele samenwerkingsverbanden in Nederland. Dergelijke transnationale processen die ertoe leiden dat omgebouwde gas- en alarmwapens op de Nederlandse markt terechtkomen worden in dit onderzoek meegenomen om aan het eind van het onderzoek tot gedifferentieerde aanbevelingen te kunnen komen voor de verschillende fasen in het proces van de illegale handel in omgebouwde gas- en alarmwapens. Om diezelfde reden wordt in dit onderzoek ook gekeken naar het feitelijk gebruik van omgebouwde gas- en alarmwapens. Mogelijk zijn hieruit concrete aanbevelingen te destilleren voor de aanpak door Nederlandse opsporingsdiensten van het probleem betreffende omgebouwde gas- en alarmwapens. Onderstaand model dient ter illustratie van het proces dat in dit onderzoek wordt bestudeerd. De verschillende scènes uit het criminaliteitsscript worden met behulp van dit model inzichtelijk gemaakt.

Figuur 2.2 De illegale handel in omgebouwde gas- en alarmwapens

Hoofdstuk 3 De illegale handel in omgebouwde gas- en alarmwapens

3.1 Begripsomschrijving & recente ontwikkelingen

3.1.1 Gas- en alarmwapens

De term gas- en alarmwapens verwijst naar verschillende typen vuurwapens.¹³ Binnen deze term moet een onderscheid worden gemaakt tussen gaspistolen enerzijds en start- en alarmpistolen anderzijds. Gaspistolen worden door de wetgever tot de scherpschietende vuurwapens gerekend, terwijl start- en alarmpistolen niet scherpschietend zijn. Gaspistolen geven een gaswolk af. Start- en alarmpistolen worden gebruikt voor het geven van start- en alarmsignalen. Hoewel gas- en alarmwapens op zich geen dodelijk letsel teweeg kunnen brengen, zijn zij wel degelijk geschikt voor het plegen van delicten als straatroven, overvallen, bedreigingen en afpersingen.

De afgelopen vijf jaar werden in totaal ruim vierduizend gas- en alarmwapens in beslag genomen, bijna 22 procent van het totale aantal scherpschietende en niet-scherpschietende wapens dat in die periode in beslag werd genomen. De laatste jaren is er sprake van een daling in het aantal in beslag genomen gas- en alarmwapens; van ruim 900 in 2004 naar minder dan 700 in 2006. Ruim de helft van de in Nederland in beslag genomen gas- en alarmwapens was geproduceerd in Duitsland en bijna een derde was afkomstig van wapenfabrikanten in Italië.¹⁴

¹³ *Aangezien in politieregistratiesystemen geen onderscheid wordt gemaakt tussen gaspistolen en start- en alarmpistolen wordt in dit onderzoek de algemene term gas- en alarmwapens gehanteerd, tenzij er informatie beschikbaar is die onderscheid mogelijk maakt.*

¹⁴ *Steen (2007, p.34).*

Tabel 3.1 In beslag genomen gas- en alarmwapens

Typen wapens	2002	2003	2004	2005	2006	Totaal
Gas- en alarmwapens	717	886	908	867	687	4.065
Totale aantal in beslag genomen wapens (scherpschietend en niet-scherpschietend)	3.433	3.804	4.068	4.006	3.169	18.480

Bron: *Vuurwapendatasysteem, 2007.*

Gas- en alarmwapens worden dus in originele staat gebruikt bij het plegen van geweldsdelicten, al neemt de mate waarin dat gebeurt recentelijk af.

3.1.2 Omgebouwde gas- en alarmwapens

Opsporingsinstanties treffen sinds eind jaren negentig bij vuurwapenincidenten steeds vaker gas- en alarmwapens aan die zijn omgebouwd tot scherp-schietende wapens. Het gaat hier met name om gaspistolen. Dergelijke omgebouwde wapens zijn net als de originele gas- en alarmwapens geschikt voor be- en afdreiging, maar kunnen daarnaast ook ernstig fysiek letsel teweegbrengen. In een onderzoek dat door Hales en anderen werd verricht in opdracht van het Britse Home Office wordt erop gewezen dat het beschikbaar komen van omgebouwde gas- en alarmwapens aantoonbaar tot veranderingen in de dynamiek van de illegale vuurwapenmarkt heeft geleid evenals in de criminaliteit waarbij dergelijke wapens worden gebruikt. Blijkbaar zijn originele scherp-schietende vuurwapens in onvoldoende mate verkrijgbaar of zijn deze te duur om aan de vraag naar vuurwapens tegemoet te komen. Anderzijds kan de beschikbaarheid van omgebouwde vuurwapens nieuwe vraag doen ontstaan, bijvoorbeeld door een toename van het geweld en het creëren van een wapenwedloop.¹⁵

¹⁵ Hales, Lewis & Silverstone (2006, p.11).

In de periode 2002-2006 werden 1.229 omgebouwde gas- en alarmwapens in Nederland in beslag genomen. Het wapen dat in omgebouwde vorm het meest frequent in Nederland wordt aangetroffen is de Tanfoglio GT 28. De firma Tanfoglio is een legale wapenproducent die is gevestigd in Brescia, Italië. Tanfoglio produceert pistolen en geweren, onder meer voor de sportschutterij, maar ook ter verdediging.¹⁶ Eén van de modellen scherpschietende pistolen die door het bedrijf wordt geproduceerd is de Tanfoglio GT 27, een klein en lichtgewicht semi-automatisch pistool met een kaliber van 6.35mm. Er bestaat van dit model ook een niet-scherpschietende variant, de Tanfoglio GT 28, een gaspistool waarmee 8mm knalpatronen kunnen worden afgeschoten. Het model GT 28 wordt door Tanfoglio legaal geëxporteerd naar vuurwapenhandelaren in landen als Duitsland, Oostenrijk en Spanje, landen waar gas- en alarmwapens vrij mogen worden verkocht.¹⁷ De modellen GT 27 en GT 28 zijn voor wat betreft hun uiterlijk nauwelijks van elkaar te onderscheiden. De Tanfoglio's van het model GT 28 die sinds eind jaren negentig in Nederland werden aangetroffen waren veelal omgebouwd tot scherpschietende handvuurwapens.

Figuur 3.1 De Tanfoglio GT 28

Bron: www.tanfoglio.it

¹⁶ www.tanfoglio.it.

¹⁷ Spapens & Bruinsma (2004, p.68-69).

Sinds 2000 werden de Tanfoglio's in steeds grotere aantallen op de Nederlandse markt aangetroffen totdat het marktaandeel van deze wapens in 2003 begon te dalen. Een mogelijke verklaring hiervoor is de opkomst van de zogenaamde BBM 315 Auto, een type ombouwwapen dat in 2004 op de markt kwam.

Toch nam ook het aantal in beslag genomen BBM's in 2006 af, zoals blijkt uit onderstaande tabel.

Tabel 3.2 Aantal in beslag genomen Tanfoglio's en BBM's¹⁸

Type alarmwapen	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	Totaal
Tanfoglio	101	223	225	174	152	122	85	1.082
BBM	0	0	0	0	11	120	63	194
Totaal	101	225	225	174	164	242	148	1.276

Bron: Vuurwapendatasysteem, 2007.

De reden dat met name Tanfoglio's en BBM's worden omgebouwd en nauwelijks gas/alarmpistolen van andere merken is het gevolg van het feit dat andere merken gas- en alarmwapens veelal moeilijker om te bouwen zijn. Recentelijk werden er echter in toenemende mate originele én omgebouwde gas- en alarmwapens in beslag genomen die waren geproduceerd in Turkije.

¹⁸ *Let op: het gaat hier overwegend om omgebouwde gas- en alarmwapens, maar ook de scherp schietende Tanfoglio's van het model GT 27 en niet omgebouwde gas- en alarmwapens van de merken Tanfoglio en BBM zijn in deze tabel weergegeven. Vandaar dat het totale aantal in beslag genomen Tanfoglio's en BBM's in de periode 2002-2006 (1.276) hoger ligt dan het totale aantal omgebouwde gas- en alarmwapens dat in die periode in beslag werd genomen (1.229).*

3.1.3 Munitie voor omgebouwde gas- en alarmwapens

Het merendeel van de omgebouwde gas- en alarmpistolen is geschikt voor het verschieten van patronen van het kaliber 6,35mm Browning. In de onderstaande tabel staan de verschillende merken en de mate waarin zij zijn aangetroffen bij omgebouwde gas- en alarmwapens. De meest frequent aangetroffen merken, Sellier & Bellot, Fiocchi en Geco, worden in Nederland ook bij vuurwapens van andere kalibers aangetroffen. Het vierde merk, Hirtenberger uit Oostenrijk, wordt voornamelijk aangetroffen in combinatie met het omgebouwde gas- en alarmpistool BBM 315 Auto.

Tabel 3.3 Munitie aangetroffen bij omgebouwde gas- en alarmwapens

Merk	Percentage
Sellier & Bellot	53,6
Fiocchi	14,7
Geco	8,4
Hirtenberger	6,5
CCI	2,9
Winchester	2,4
Magtech	2,3
PMP	1,5
Prvi Partizan	1,5
Remington-Peters	1,5
Federal	1,3
Speer	1,0
CBC	0,8
Lapua	0,8
FN	0,2
Norma	0,2
Onbekend	0,2
Pvri Partizan	0,2
Remington-UMC	0,2
RWS	0,2

Bron: Nederlands Forensisch Instituut, 2008.

3.2 Wettelijk kader

3.2.1 De aanschaf en het bezit van gas- en alarmwapens

Binnen de Europese Unie wordt gestreefd naar harmonisatie van de nationale wapenwetgeving van de verschillende lidstaten. De richtlijn die hierop betrekking heeft strekt zich echter niet uit tot de zogenaamde gas- en alarmwapens met als gevolg dat de wet- en regelgeving omtrent deze wapens verschilt en ook in de toekomst blijft verschillen. Gas- en alarmwapens zijn vrij verkrijgbaar in een groot aantal landen van de Europese Unie, waaronder België, Duitsland, Frankrijk, Italië en verschillende Oost-Europese landen. Kopers van dergelijke wapens zijn niet vergunningplichtig. Toch stellen de meeste landen, met uitzondering van Italië, eisen met betrekking tot de aanschaf en het dragen van dergelijke wapens. Zo moet in sommige landen een redelijk belang voor het dragen van een gas- of alarmwapen worden aangetoond, bijvoorbeeld in Duitsland, Frankrijk en België, en ook stellen verschillende landen, waaronder Duitsland, Frankrijk, Slowakije en Tsjechië, de eis dat de koper van een gas- of alarmwapen ouder is dan achttien jaar. Ook worden er eisen gesteld aan de wapens zelf; zo moeten zij bijvoorbeeld in zowel België als Duitsland voorzien zijn van een bepaalde markering of een nummer.

Nederland wordt dus omringend door landen waar gas- en alarmwapens vrij eenvoudig te verkrijgen zijn. De Nederlandse wetgeving ten aanzien van gas- en alarmwapens is relatief streng. In artikel 2 van de Wet Wapens en Munitie (WWM) (zie bijlage V) worden wapens ingedeeld in vier categorieën, namelijk:¹⁹

¹⁹ <http://www.justitie.nl/>

Categorie I

Ongewenste niet-vuurwapens zoals stiletto's, katapulten en pijlen en speelgoedwapens die zo sterk op echte wapens lijken dat ze voor bedreiging gebruikt kunnen worden.

Categorie II

Militaire wapens, zoals handgranaten, en voorwerpen met giftige of weerloosmakende stoffen.

Categorie III

Pistolen, revolvers, geweren, alarmpistolen en werpmessen.

Categorie IV

Blanke wapens, zoals messen, zwaarden en kruisbogen, en wapens die niet als wapen bedoeld zijn maar wel zo gebruikt kunnen worden, zoals keukenmessen of honkbalknuppels.

In principe zijn in Nederland alle wapens in de categorieën I t/m III verboden. Voor bepaalde groepen, bijvoorbeeld de politie en de krijgsmacht, bestaan er echter algemene vrijstellingen op dit verbod. Ook kunnen er individuele vergunningen worden verleend voor het verrichten van specifieke handelingen met wapens en munitie. Denk hierbij bijvoorbeeld aan vergunningen die worden verleend aan sportschutters. Voor het verkrijgen van een vergunning gelden twee algemene voorwaarden:

1. de aanvrager moet een redelijk belang hebben bij het voorhanden hebben van het wapen en
2. er mag geen vrees voor misbruik bestaan.

Dit betekent in de praktijk onder meer dat vergunningen in principe niet worden toegekend als de aanvrager over de laatste acht jaar een strafblad heeft. Verleende vergunningen kunnen worden ingetrokken

als strafbare feiten zijn gepleegd, ook al is de vergunninghouder daarvoor (nog) niet veroordeeld.²⁰

Gas- en alarmwapens vallen in principe onder categorie III wat betekent dat voor het vervoer, het voorhanden hebben en het dragen ervan een verlot, dat wil zeggen een vergunning voor de betreffende handeling, verplicht is. Wanneer een alarmwapen niet lijkt op een regulier vuurwapen en ook niet als zodanig te gebruiken is, omdat zij bijvoorbeeld uitsluitend knalpatronen van een kaliber kleiner dan 6mm kan bevatten en geen loop heeft, dan valt zij niet onder categorie III. De aanschaf en het bezit van omgebouwde gas- en alarmwapens is op grond van de Nederlandse wapenwetgeving per definitie verboden.

3.2.2 De handel in gas- en alarmwapens

De in- uit- en doorvoer van wapens en munitie is geregeld in de Wet Wapens en Munitie en in de In- en Uitvoerwet (IUW). Op grond van artikel 14 van de WWM is het verboden om zonder consent²¹ een wapen van categorie III, bijvoorbeeld een alarmwapen in, uit of door te voeren. Ook mag de bij binnenkomst aangegeven bestemming van de betreffende wapens niet zonder consent worden gewijzigd. Voor de uitvoer en doorvoer van wapens van categorie III is alleen een consent vereist indien het bestemmingsland is gelegen in de Europese Unie. Ook de handel in omgebouwde gas- en alarmwapens is op grond van de Nederlandse wapenwetgeving per definitie verboden.

²⁰ Ministerie van Justitie (2003, p.13-14).

²¹ Een consent is een vergunning tot invoer, uitvoer of doorvoer en moet worden aangevraagd bij de Centrale Dienst voor In- en Uitvoer (CDIU).

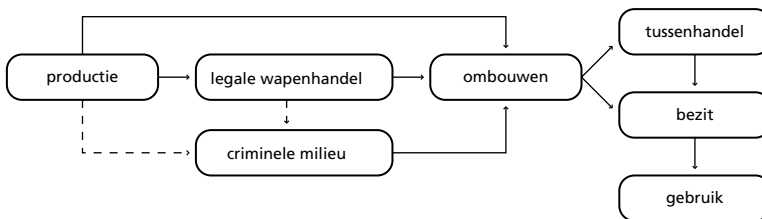
3.3 Het script van de illegale handel in omgebouwde gas- en alarmwapens

3.3.1 Scène 1 Verwerving

De eerste scène, de scène van het verwerven, betreft de wijze waarop gas- en alarmwapens van de legale wapenfabrikant terechtkomen in het criminele milieu. Het gaat over de fase tussen de productie van het gas- en alarmwapen en het ombouwen van het betreffende wapen tot een scherpschietend wapen.

Gas- en alarmwapens kunnen op verschillende manieren in het criminele milieu terecht komen voordat zij daadwerkelijk worden omgebouwd tot scherpschietende vuurwapens. Zij kunnen direct door de fabrikanten worden geleverd aan criminelen, maar ook kunnen wapenfabrikanten de wapens legaal leveren aan legale wapenhandelaren die op hun beurt de wapens verstrekken aan hun criminele contacten. Deze fase wordt in onderstaand figuur weergegeven. De gestippelde pijlen betreffen de verwerving die in het kader van dit onderzoek interessant is.

Figuur 3.2 Verwerving

Illegale handelswaar

In de verwervingsscène verkeren de gas- en alarmwapens nog in hun originele staat, dat wil zeggen, in de staat waarin zij door de wapenfabrikant worden geleverd. Alarmwapens kunnen beschikken

over een dichte loop of geen loop en zijn voorzien van een gasuitlaat, gaswapens beschikken over een open loop die al dan niet van een sper is voorzien zodat de geproduceerde gaswolk de schutter niet hindert. In dit onderzoek hebben we het met name over originele Tanfoglio's van het model GT 28, BBM's van het type 315 Auto en in mindere mate over Turkse gaspistolen van onder andere de merken Ekol Voltran en Geox, omdat het met name deze wapens zijn die in omgebouwde toestand in het Nederlandse criminele milieu worden aangetroffen.

Het is niet bekend geworden welke prijs fabrikanten hun afnemers rekenen voor een gas- of alarmwapen. Een tocht langs wapenhandelaren op het internet laat zien dat Italiaanse wapenhandelaren rond de honderd euro rekenen voor een Tanfoglio of een BBM²² en dat via een legale wapenhandelaar in Slowakije al BBM's te verkrijgen zijn voor zo'n zestig euro²³.

Situationele context

In Nederland worden geen gas- en alarmwapens geproduceerd. Omgebouwde gas- en alarmwapens die zijn aangetroffen in Nederland blijken overwegend legaal in Europa te zijn geproduceerd; meer dan tachtig procent is geproduceerd in Italië en ruim tien procent van de wapens is van Duitse makelij.²⁴ De gas- en alarmwapens worden na productie, ook weer legaal, verkocht aan wapenhandelaren en ook het verwerven van gas- en alarmwapens van legale wapenhandelaren door particulieren is in principe legaal mits zij voldoen aan de (veelal beperkte)eisen die in de landen waar de verwerving plaatsvindt worden gesteld met betrekking tot de aanschaf van gas- en alarmwapens. Uit interviews ontstaat het beeld dat het niet waarschijnlijk is dat criminelen rechtstreeks wapens betrekken van wapenfabrikanten met het doel deze te laten ombouwen. Ook is er geen zicht gekregen

22 <http://www.armeriabelloni.it/>; <http://www.gbverrina.net/>.

23 <http://rybarstvopema.sk/>.

24 Steen (2007, p.34).

op een eventuele relatie tussen legale wapenhandelaren enerzijds en criminelen anderzijds, althans niet waar het de aanschaf van om te bouwen gas- en alarmwapens betreft. Het lijkt erop dat partijen gas- en alarmwapens door de fabrikant aan legale wapenhandelaren worden geleverd zonder tussenkomst van criminelen of criminele samenwerkingsverbanden

Daders

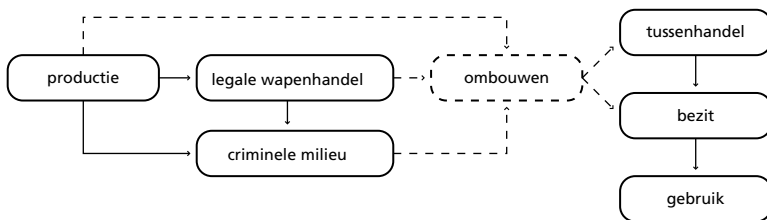
Gezien bovenstaande bevindingen kan er in de verwervingscène niet gesproken worden van daders. Er is in dit onderzoek geen zicht gekregen op de vraag of wapenfabrikanten en legale wapenhandelaren te goeder trouw handelen bij de verkoop van gas- en alarmwapens dan wel of zij willens en wetens een bijdrage leveren aan het proces dat resulteert in het ombouwen van gas- en alarmwapens.

3.3.2 Scène 2 Ombouwen

In de tweede scène worden gas- en alarmwapens omgebouwd tot scherpschietende vuurwapens. De persoon of de organisatie die verantwoordelijk is voor het ombouwen kan het originele gas- en alarmwapen kopen van de fabrikant, van een legale wapenhandelaar dan wel van een crimineel of een crimineel samenwerkingsverband. Vervolgens kan de ombouwer de tot scherpschietende vuurwapens omgebouwde gas- en alarmwapens illegaal aan een tussenhandelaar (een legale wapenhandel, een crimineel of een crimineel samenwerkingsverband) of aan de eindgebruiker (een crimineel of een crimineel samenwerkingsverband) verkopen. De ombouwer verricht in dat geval handelsactiviteiten. Ook kan het zo zijn dat de ombouwer zelf geen handelsactiviteiten verricht, maar uitsluitend een dienst levert; het ombouwen van gas- en alarmwapens. Dit is het geval wanneer zijn leverancier, of dat nu een legale wapenhandelaar, een crimineel of een crimineel samenwerkingsverband is, eigenaar blijft van de partij gas- en alarmwapens en als opdrachtgever

optreedt. De tweede scène betreft dus niet alleen de handeling van het ombouwen an sich, maar ook de wijze waarop de gas- en alarmwapens bij de ombouwer terechtkomen en de wijze waarop de door hem omgebouwde wapens vervolgens worden afgezet. De scène die in dit onderzoek wordt aangeduid als ombouwen is in de volgende figuur gestippeld weergegeven:

Figuur 3.3 Ombouwen

Illegale handelswaar

Gas- en alarmwapens beschikken over een dichte loop of een sper waardoor er in principe geen scherpschietende patronen mee kunnen worden afgeschoten. Op het moment van vuren produceert een dergelijke wapen slechts een knal en/of gaswolk. Wanneer gas- en alarmwapens worden omgebouwd dan wordt de loop van het wapen, veelal geschikt voor 8mm knalpatronen, aangepast zodat het wapen geschikt wordt om 6.35mm patronen mee af te vuren. Dit aanpassen gebeurt door het uitboren van de loop van het wapen waarna er een 6.35mm loop in de uitgeboorde loop wordt geplaatst. Hierdoor ontstaat een scherpschietend vuurwapen.

In grote lijnen kan men stellen dat de meeste omgebouwde gas- en alarmwapens die in Nederland worden aangetroffen op vergelijkbare wijze zijn omgebouwd. Wel verschillen de omgebouwde wapens in de wijze waarop zij zijn afgewerkt. Zo worden verschillende merknamen op het wapen aangebracht, onder andere de Spaanse merken Star en Astra en het Servische merk Zastava, en zijn er duidelijke verschillen waarneembaar in de nauwkeurigheid van de

afwerking; bij sommige wapens zijn zowel de oude als de nieuwe merknaam nog duidelijk leesbaar. Zo staat bij omgebouwde Tanfoglio's veelal de afkorting FT (*Fratelli Tanfoglio*) op de slede en is over het algemeen op de patroonhouder nog gewoon te lezen dat het hier gaat om een wapen van Italiaanse makelij. Ook laten ombouwers het voor de GT 28 kenmerkende advies om voor gebruik de handleiding te raadplegen (*Read owners manual*) veelal op de slede staan. Regelmatig zijn de wapens verchroomd of zilverkleurig gemaakt. De verschillen in gebruikte merken en in de kwaliteit van de afwerking duiden op verschillende wapensmeden die bij het ombouwproces betrokken zijn.

Over de reden waarom de wapens van een valse merknaam worden voorzien verschillen de respondenten enigszins van mening. Een respondent merkt op dat het de gebruiker veelal niet uitmaakt welk merk op zijn ombouwwapen staat; de gemiddelde bezitter van een dergelijk wapen is geen vuurwapenkenner, als hij het merk belangrijk had gevonden had hij wel een origineel vuurwapen gekocht. Andere respondenten zijn echter van mening dat het merk er wel degelijk toe doet. In dit verband wordt gesproken van een marketingstrategie en van het toevoegen van status aan het wapen. Jongeren zien vuurwapens met bepaalde merken op televisie en willen dan ook zo'n wapen. Ombouwers springen hier handig op in. Wel bevestigen deze respondenten het gebrek aan wapenkennis bij de betreffende jonge criminelen; zij weten volgens hen vaak niet eens dat zij een omgebouwd gas/alarmwapen met een vals merk hebben aangeschaft. De politie zou zich volgens respondenten niet om de tuin laten leiden door valse merken, al lijkt dit met name te gelden voor de vuurwapenexperts binnen de korpsen. Voor de agent op straat zal het niet altijd duidelijk zijn met wat voor wapen hij te maken heeft. In het verleden is dan ook gebleken dat als gevolg van merkvervalsing jarenlang veel Tanfoglio's onder de noemer Star of Astra werden geregistreerd waardoor de politie lange tijd in het ongewisse bleef over het exacte aantal omgebouwde gas- en alarmwapens dat in

Nederland in omloop was.²⁵ De BBM 315 Auto is een wapen dat qua bouw en uitvoering sterk overeenkomt met de Tanfoglio GT 28 en de ombouw van dit wapen gebeurt conform de wijze waarop de Tanfoglio wordt omgebouwd.

Zoals eerder beschreven worden er recentelijk Turkse gas- en alarmwapens in beslag genomen, met name van het merk Voltran. Een respondent vertelde over deze wapens dat zij op dezelfde wijze waren omgebouwd naar een 6.35mm scherpschietend wapen als bij de omgebouwde Tanfoglio gebruikelijk is. Na ombouwen werden de wapens voorzien van het merk Zastava. De betreffende respondent vertelde dat deze Turkse gas- en alarmwapens mogelijk zijn geproduceerd met behulp van oude Italiaanse machines. Onlangs heeft de Tanfoglio-fabriek in Italië oude machines doorverkocht aan legale wapenfabrikanten in Turkije en dit zou een verklaring kunnen zijn voor het feit dat er sinds kort omgebouwde gas- en alarmwapens die zijn geproduceerd in Turkije en die sterk lijken op de Tanfoglio GT 28 in West-Europa worden aangetroffen. Ook in Rotterdam is recentelijk een partij van honderd omgebouwde Voltrans aangetroffen. Eén van de Rotterdamse respondenten vertelt dat de aangetroffen wapens professioneler en meer fabrieksmatig waren omgebouwd dan bij de Italiaanse ombouwwapens in de regel het geval is. In Den Haag werden eveneens Turkse gaspistolen aangetroffen. De meeste van deze gaspistolen waren niet omgebouwd en beschikten over een taps toelopende loop en niet over een sper, zoals de Tanfoglio GT 28 en de BBM 315 Auto. Zij waren van de merken Geox, Blow en Voltran en waren vermoedelijk niet afkomstig van dezelfde productielocatie in Turkije.

Situationele context

Het ombouwen van gas- en alarmwapens vindt over het algemeen niet plaats in de landen waar deze wapens zijn geproduceerd. De meeste

²⁵ *Spapens & Bruinsma (2004, p.69)*.

van de in Nederland aangetroffen omgebouwde gas- en alarmwapens blijken te zijn omgebouwd in werkplaatsen in Portugal. Van de Tanfoglio's van het type GT 28 is bekend dat deze Portugal via de legale weg bereiken waarna er een legale transactie plaatsvindt tussen verkoper en ombouwer. Uit een gesprek met een vuurwapenexpert in een eerder onderzoek²⁶ bleek dat in het verleden gas- en alarmwapens op kleine schaal werden omgebouwd in werkplaatsen in Nederland, maar dat dit de laatste jaren uitsluitend zou gebeuren in Portugal. Als mogelijke reden daarvoor werd genoemd dat het ombouwen in Portugal goedkoper zou zijn en professioneler zou gebeuren dan het ombouwen in Nederland. Toch zou er volgens verschillende respondenten geen sprake zijn van grote "ombouwfabrieken", maar zou het ombouwen in Portugal plaatsvinden in verschillende, kleinschalige ombouwlocaties waar zo'n honderd à tweehonderd omgebouwde gas- en alarmwapens op voorraad zouden liggen. Dat ombouwlocaties vooral in Portugal zijn gevestigd wordt door respondenten toegeschreven aan de relaties die met name Kaapverdische criminelen, prominent in beeld als handelaren in omgebouwde gas- en alarmwapens, in dat betreffende land hebben door de banden die vanuit het verleden bestaan tussen Portugal en de Kaapverdische eilanden. De vestiging van ombouwlocaties zou evenwel ook een *oorzaak* in plaats van een gevolg kunnen zijn van de prominente rol die Kaapverdische criminelen in Nederland vervullen bij de handel in omgebouwde gas- en alarmwapens.

Het gegeven dat veel ombouwlocaties in Portugal zijn gevestigd en niet in Nederland blijkt door het ontbreken van controles aan de binnengrenzen van de EU weinig extra risico's voor de afnemers op te leveren. Een interessante ontwikkeling in dit verband is de aanscherping van de Portugese vuurwapenwet in augustus 2006. De vrije verkoop van gas- en alarmwapens is aan banden gelegd als gevolg van de problemen die werden geconstateerd met betrekking

²⁶ *Dienst Nationale Recherche (2007, p.84).*

tot de ombouw van deze wapens in Portugal. Steen constateert in haar onderzoek:²⁷

“Deze Portugese wetswijziging zal ongetwijfeld leiden tot een verandering van de bestaande handelsroute voor omgebouwde gas- en alarmwapens naar Nederland. (...) Gas- en alarmwapens, al dan niet omgebouwd, zullen in de toekomst wellicht vaker vanuit Oost-Europa hun weg naar Nederland vinden”.

De reden voor deze verwachte verplaatsing van ombouwpraktijken naar Oost-Europa wordt gezocht in de vrije verkrijgbaarheid van gas- en alarmwapens in landen als Tsjechië, Slowakije, Estland, Litouwen en Slovenië. De in Turkije geproduceerde omgebouwde gas- en alarmwapens die in Nederland werden aangetroffen zijn niet omgebouwd in Portugal. Waar het ombouwen van deze wapens dan wel plaatsvond werd in dit onderzoek niet bekend.

Daders

De productie van gas- en alarmwapens vindt plaats in landen waar de verkoop en het bezit van dergelijke wapens bij wet zijn toegestaan, zoals Italië en Turkije. Uit de interviews ontstaat een diffuus beeld van de wijze waarop gas- en alarmwapens uiteindelijk bij de ombouwer terecht komen. Eén respondent heeft de indruk dat de gas- en alarmwapens worden afgenomen door legale wapenhandelaren in de productielanden en dat zij de wapens vervolgens afleveren bij de ombouwer, terwijl een andere respondent de indruk heeft dat het initiatief wordt genomen door de ombouwer die partijen gas- en alarmwapens rechtstreeks van de fabrikant betreft. Hij spreekt in dit verband van parallelimport. Mogelijk spelen criminele tussenpersonen in het proces tussen fabrikant en ombouwer een rol, maar daar bestaat tot op heden onvoldoende zicht op.

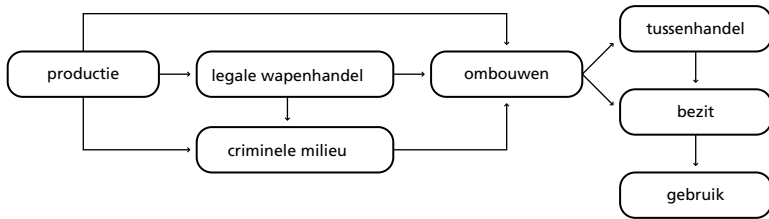
²⁷ Steen (2007, p.35-36).

Van de fase na het ombouwen bestaat de indruk dat de criminelen die in Nederland de ombouwwapens verhandelen niet rechtstreeks de wapens afnemen van de ombouwer, maar dat zij deze via tussenhandelaren aanschaffen. Ook de kennis die binnen de Nederlandse politie aanwezig is over deze fase is echter summier te noemen. Een respondent waarmee werd gesproken over casus 2 gaf aan dat hij vermoedt dat de omgebouwde wapens in principe bestemd waren voor de Portugese markt, ook Portugal wordt geconfronteerd met grote aantallen omgebouwde gas- en alarmwapens in het criminele milieu, maar dat als gevolg van contacten tussen de Kaapverdische gemeenschap in Portugal en Kaapverdianen in andere Europese landen de omgebouwde wapens ook terecht komen in landen als Nederland.

3.3.3 Scène 3 Transport & scène 4 Opslag

Op verschillende momenten in het proces van de illegale handel in gas- en alarmwapens vindt er transport plaats. De wapens worden, nog in originele staat, vervoerd van de fabrikant naar de legale wapenhandelaar. Vanuit de legale wapenhandelaar, direct door de fabrikant of na tussenkomst van criminele tussenpersonen worden originele wapens getransporteerd naar de ombouwer. Na het ombouwen worden de wapens getransporteerd naar de tussenhandelaar of de bezitter/gebruiker en tenslotte worden omgebouwde gas- en alarmwapens die zijn geleverd aan een tussenhandelaar na aankoop vervoerd naar de bezitter/gebruiker. Voorafgaand aan het transport of bij aankomst van een transport kan er sprake zijn van opslag. Fabrikanten, legale wapenhandelaren, ombouwers, tussenhandelaren en bezitters/gebruikers zullen op enig moment op enigerlei wijze al dan niet omgebouwde gas- en alarmwapens voor korte of langere tijd opslaan. Kortom, bij iedere pijl in onderstaande figuur is sprake van transport- en mogelijk ook van opslagactiviteiten:

figuur 3.4 Transport & opslag

Illegale handelswaar

Uit een opsporingsonderzoek is gebleken dat omgebouwde gas- en alarmwapens naar Nederland worden vervoerd door koeriers die naar Portugal vliegen en vervolgens de omgebouwde wapens per lijnbus naar ons land smokkelen²⁸. Dit betreft het transport dat plaatsvindt tussen ombouwer en tussenhandelaar. Een dergelijke werkwijze werd ook waargenomen toen recentelijk in Frankrijk een lijnbus werd gecontroleerd waarin een sporttas met vijftien omgebouwde Tanfoglio's werd aangetroffen. Het werd niet duidelijk wat het bestemmingsland was van deze partij ombouwwapens en wie bij de smokkel betrokken waren. Uit een opsporingsonderzoek dat werd verricht door de Duitse autoriteiten naar de doorvoer van omgebouwde gas- en alarmwapens van Portugal naar Zweden blijkt dat omgebouwde gas- en alarmwapens ook wel met personenauto's worden vervoerd.²⁹ Het lijkt erop dat het merendeel van de omgebouwde gas- en alarmwapens in Nederland over de weg met behulp van personenauto's, bestelbusjes en lijnbussen naar ons land is vervoerd en dat daarbij veelal koeriers worden ingezet. Uit casus 1 is gebleken dat er tenminste eenmaal door een koerier met de trein van België naar Nederland werd gereisd. Het ging daarbij om een partij van tien omgebouwde Tanfoglio's. De omvang van de partijen omgebouwde wapens die door Europa getransporteerd worden ligt

²⁸ Casus 2.

²⁹ Spapens & Bruinsma (2004, p.70).

volgens de schattingen van respondenten gemiddeld tussen de vijf en de dertig stuks.

Situationele context

Hoewel over de routes die omgebouwde gas- en alarmwapens afleggen naar Nederland slechts in heel algemene zin iets te zeggen valt, de in Portugal omgebouwde wapens komen via België en Frankrijk naar ons land, wordt door alle respondenten opgemerkt dat het ontbreken van een controlecontext als gevolg van de open binnengrenzen van de Europese Unie maakt dat de smokkel van omgebouwde gas- en alarmwapens via de weg weinig risicovol is voor de betrokken criminelen.

Daders

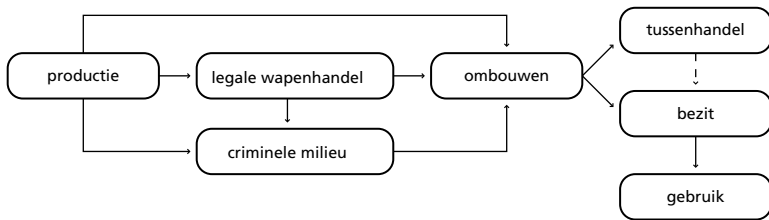
In casus 1 was sprake van een koerier van onbekende origine die de omgebouwde Tanfoglio's van België naar Nederland vervoerde in opdracht van twee in België woonachtige Irakese broers. Uit een ander opsporingsonderzoek dat is bestudeerd voor deze studie (casus 2) bleek dat koeriers van Kaapverdiaanse afkomst het transport van omgebouwde gas- en alarmwapens vanuit Portugal naar Nederland voor hun rekening namen. Dit deden zij in opdracht van een crimineel die eveneens van de Kaapverdische eilanden afkomstig was. De verdachten in het betreffende onderzoek worden door een respondent getypeerd als jongeren met toekomstperspectief, dat wil zeggen, jongeren die een baan hadden dan wel een opleiding volgden.

3.3.4 Scène 5 Verkoop & scène 6 Overdracht

Scène 5 betreft de verkoop van omgebouwde gas- en alarmwapens door tussenhandelaren (legale wapenhandelaren, criminelen of criminele samenwerkingsverbanden) aan de uiteindelijke bezitters dan wel gebruikers van de betreffende wapens. Het gaat hier om het

sluiten van een overeenkomst tussen koper en verkoper over onder meer de aantallen omgebouwde gas- en alarmwapens die geleverd zullen worden en de prijs waartegen dat zal gebeuren. Vervolgens vindt dan de feitelijke overdracht van de wapens plaats (scène 6). In onderstaande figuur zijn beide scènes weergegeven door één gestippelde pijl.

Figuur 3.5 Verkoop & overdracht

Illegale handelswaar

Uit inbeslagnames is gebleken dat de handelaren in ombouwwapens over het algemeen deze wapens op voorraad hebben liggen, al gaat het daarbij veelal om slechts enkele stuks. De prijs van een omgebouwd gas/alarmwapen in het Nederlandse criminele milieu wordt geschat op een bedrag tussen de driehonderd en vijfhonderd euro. Voor de tien Tanfoglio's uit casus 1 werd in totaal 2.500 euro betaald.

Situationele context

In een recent opsporingsonderzoek (casus 1) werden bij een crimineel samenwerkingsverband onder andere tien Tanfoglio's in beslag genomen. De vuurwapens waren aangeschaft bij twee handelaren in België en werden betaald in Eindhoven. De daadwerkelijke overdracht van de wapens van verkoper aan koper vond plaats op het station van Emmen. Of de koper ook de uiteindelijke bezitter/gebruiker was van de betreffende wapens of een tussenhandelaar werd niet bekend. In de tweede casus vond de overdracht van de omgebouwde BBM's van ombouwer aan koerier plaats in Portugal

en was het de bedoeling dat de koerier de wapens zouden overdragen aan de handelaar op het centraal station van Rotterdam.

Bij de daadwerkelijke verkoop van handelaren aan de bezitters cq. gebruikers van omgebouwde gas- en alarmwapens spelen horecagelegenheden en dan met name cafés een belangrijk rol als ontmoetingsplaats.

Daders

Hoewel omgebouwde gas- en alarmwapens in redelijke mate beschikbaar zijn in het Nederlandse criminele milieu, in de periode 2002-2006 alleen al werden er meer dan 1.200 stuks in beslag genomen, is het lastig om zicht te krijgen op de handelaren. Net als bij andere typen vuurwapens zijn de bezitters en gebruikers van omgebouwde gas- en alarmwapens vaak niet bereid tegenover de politie te verklaren bij wie zij hun wapens hebben aangeschaft. Een respondent uit de regio Haaglanden geeft aan dat wanneer vuurwapenbezitters hiernaar wordt gevraagd, zij veelal verwijzen naar een man met een Noord-Afrikaans uiterlijk met half lang haar en een zwarte leren jas waarvan zij de naam niet kennen, maar die zich bevond op de Hoefkade.

Het beeld dat thans bij respondenten bestaat van de handelaren in omgebouwde gas- en alarmwapens en dat deels is gebaseerd op opsporingsonderzoeken is dat de handel in omgebouwde gas- en alarmwapens wordt beheerst door Turkse criminelen enerzijds en Kaapverdianen anderzijds, waarbij Turken expliciet werden genoemd als belangrijkste handelaren in de regio Haaglanden, terwijl de Kaapverdianen hun werkgebied voornamelijk in Rotterdam zouden hebben. Turken beschikken over een netwerk in veel verschillende Europese landen, zo ook Turkse criminelen, aldus een respondent. Dit netwerk zou een rol spelen bij het verkrijgen van omgebouwde gas- en alarmwapens. De gas- en alarmwapens die door Turkse handelaren op de Nederlandse markt werden gebracht waren vermoedelijk via contacten in België verkregen. Het lijkt niet waarschijnlijk dat de

wapens direct worden afgenomen van de ombouwer, althans voor wat betreft de Italiaanse omgebouwde gas- en alarmwapens. Vermoedelijk zitten er bij deze wapens nog één of meerdere schakels tussen de ombouwer en de handelaar. Of dit bij de Turkse gas- en alarmwapens die thans op de Nederlandse markt opduiken ook het geval is is niet bekend geworden. Kaapverdische criminelen lijken een meer directe lijn naar de ombouwer te hebben al wijzen respondenten ook hier op het belang van criminele contacten met personen van dezelfde etniciteit in Portugal. Uit casus 1 blijkt dat zich naast Turkse en Kaapverdische handelaren ook Irakese criminelen op de markt voor omgebouwde gas- en alarmwapens begeven. Over de wijze waarop de handel met de Irakese leveranciers in zijn werk ging verklaarde de (eveneens Irakese) afnemer dat hij op zoek was naar een klein, handzaam pistool. Hij heeft toen een handelaar gebeld die hem vervolgens in eerste instantie dertig en later tien pistolen aanbood, omdat hij alleen maar in grote partijen zou handelen. Omdat tien pistolen ongeveer net zo duur waren als één pistool heeft hij er maar tien gekocht, aldus de betreffende verdachte.

Omgebouwde gas- en alarmwapens zijn in het bijzonder populair onder jonge Antillianen, zoals ook zal blijken uit de volgende paragraaf waarin het gebruik van ombouwwapens wordt besproken. Zij houden zich evenwel niet bezig met de smokkel in dergelijke wapens. De contacten tussen Kaapverdiaanse en Turkse handelaren enerzijds en Antilliaanse afnemers anderzijds worden veelal in horecagelegenheden gelegd. Een respondent wijst erop dat er verschillende gemengde criminele groepen bekend zijn en het lijkt erop dat de verschillende herkomstgroeperingen het goed met elkaar kunnen vinden.

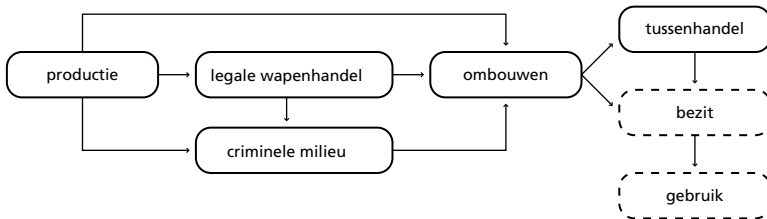
Het motief voor criminelen om zich bezig te houden met de handel in omgebouwde gas- en alarmwapens lijkt over het algemeen gelegen in het verkrijgen van financieel gewin. Wel lijkt de handel in gas- en alarmwapens uitsluitend een criminele nevenactiviteit te zijn naast bijvoorbeeld de smokkel in verdovende middelen. Blijkbaar

is de handel in omgebouwde gas- en alarmwapens niet winstgevend genoeg als criminele hoofdactiviteit. De winstmarges zijn relatief laag en de partijen te klein om van echt lucratieve handel te kunnen spreken.

3.3.5 Scène 7 Bezit & scène 8 Gebruik

Nadat omgebouwde gas- en alarmwapens in het bezit zijn gekomen van de afnemers (scène 7) wordt een deel van deze wapens gebruikt bij het plegen van verschillende typen delicten, zoals vermogensmisdrijven en geweldsdelicten. Scène 8 betreft het daadwerkelijke gebruik van omgebouwde gas- en alarmwapens.

Figuur 3.6 Bezit & gebruik

Illegale handelswaar

De navolgende tabel laat zien bij welke typen delicten omgebouwde gas- en alarmwapens werden aangetroffen. Ter illustratie is ook aangegeven in welke mate originele gas- en alarmwapens en scherp schietende vuurwapens als pistolen en revolvers bij de betreffende delicten in beslag werden genomen. Omgebouwde gas- en alarmwapens werden het meest frequent gebruikt bij bedreigingen, gevolgd door (pogingen tot) levensdelicten. Ook worden zij relatief vaak gebruikt bij deze typen delicten wanneer we daarnaast kijken naar het gebruik van originele gas- en alarmwapens enerzijds en pistolen en revolvers anderzijds.

Tabel 3.4 Gebruik van omgebouwde gas- en alarmwapens in 2002-2006

Soort incident	Omgebouwde gas- en alarmwapens	Originele gas- en alarmwapens	Pistolen en revolvers	Totaal aantal in beslag genomen wapens
Afpersing (incl. poging)	20 (2%)	43 (1%)	73 (1%)	239 (1%)
Bedreiging	132 (11%)	524 (13%)	439 (6%)	2.313 (13%)
Overval (incl. poging)	39 (3%)	165 (4%)	159 (2%)	685 (4%)
Drugshandel/-bezit	39 (3%)	230 (6%)	439 (6%)	1.537 (8%)
Moord/doodslag (incl. poging)	97 (8%)	0 (0%)	369 (5%)	643 (3%)
Overig	902 (73%)	3.105 (76%)	5.833 (80%)	13.104 (71%)
Totaal	1.229 (100%)	4.067 (100%)	7.312 (100%)	18.521 (100%)

Bron: *Vuurwapendatasysteem, 2007.*

Ook het Nederlands Forensisch Instituut registreert aantallen schietincidenten. In onderstaande tabel is weergegeven hoeveel schietincidenten van het kaliber 6,35 mm Browning in de periode 2000-2006 werden geregistreerd in de zogenoemde Landelijke Verzameling van het Nederlands Forensisch Instituut.

Tabel 3.5 Schietincidenten 6,35mm Browning

Jaar	Totaal aantal schietincidenten	Aantal schietincidenten 6,35mm Browning	Percentage schietincidenten 6,35mm Browning
2000	433	58	13
2001	384	94	25
2002	416	91	22
2003	345	42	12
2004	311	40	13
2005	293	55	19
2006	202	31	15

Bron: *Nederlands Forensisch Instituut, 2008.*

Gedurende de periode 2000-2007 zijn er in totaal 2.384 schietincidenten opgenomen in de Landelijke Verzameling. Hiervan waren er 413 (17%) van het kaliber 6,35mm Browning. Het gros van de schietincidenten (80 à 85%) in het kaliber 6,35mm is uitgevoerd met een omgebouwd gas- en alarmpistool, aldus het Nederlands Forensisch Instituut.

De kwaliteit van omgebouwde gas- en alarmwapens wisselt. Er zijn relatief goede omgebouwde wapens op de markt, maar ook wapens van mindere kwaliteit waarbij de schutter bij gebruik een aanzienlijk risico loopt gewond te raken.³⁰ De wapens zijn niet gefabriceerd om scherpschietende munitie te verwerken en zijn daar dan ook niet op getest met als gevolg dat het wapen bij dergelijk oneigenlijk gebruik kan ontploffen.

Situationele context

Omgebouwde gas- en alarmwapens zoals de Tanfoglio GT 28 doken in eerste instantie met name op in de regio's Haaglanden, Zuid-Holland-Zuid en Rotterdam-Rijnmond. Later werden ook in de regio's Midden en West Brabant en Amsterdam-Amstelland steeds grotere aantallen omgebouwde gas- en alarmwapens in beslag genomen.³¹ Eén van de respondenten gaf aan het opmerkelijk te vinden dat omgebouwde gas- en alarmwapens steeds noordelijker in Europa worden aangetroffen; eerst in Frankrijk, toen in België en vervolgens in achtereenvolgens Zuid-Nederland, Noord-Nederland en Scandinavië.

Daders

Bruinsma en Moors onderscheiden drie hoofdcategorieën vuurwapenbezitters en -gebruikers: drugscriminelen, overvallers en jonge Antilliaanse mannen. Deze groepen blijken elk hun eigen

³⁰ Zie ook Hales, Lewis & Silverstone (2006, p.52).

³¹ Spapens & Bruinsma (2004, p.69).

motieven te hebben voor het bezit van een vuurwapen en elk van deze groepen blijkt in meer of mindere mate in het bezit te zijn en/of gebruik te maken van (al dan niet omgebouwde) gas- en alarmwapens. Binnen de categorie drugscriminelen zouden met name dealers in harddrugs en hennepkwekers gas- en alarmwapens in hun bezit hebben en mogelijk ook gebruiken. De categorie overvallers kan worden verdeeld in personen die eenmalig een overval of straatroof plegen en degenen die dat (al dan niet planmatig) met regelmaat doen. Personen uit de eerste categorie zijn overwegend jong, dat wil zeggen tussen de zestien en twintig jaar, en in de meeste gevallen maken zij gebruik van een imitatiewapen of een gas- of alarmwapen. Het feit dat één van de jongeren in de groep beschikt over een vuurwapen vormt voor hen vaak een aanleiding om er een overval of straatroof mee te plegen. Ook overvallers die eenmalig een overval plegen om problemen zoals schulden op te lossen maken, naast scherpschietende vuurwapens, gebruik van niet-scherpschietende vuurwapens. Personen die regelmatig overvallen plegen en die minder of meer professioneel opereren maken overwegend gebruik van scherpschietende vuurwapens.

Bruinsma en Moors constateren verder dat jonge Antilliaanse mannen, die recentelijk naar Nederland zijn geëmigreerd, die laag zijn opgeleid en niet beschikken over werk en soms ook niet over een uitkering, relatief gemakkelijk aan scherpschietende vuurwapens kunnen komen. Dat geldt ook voor personen die nog maar zeer kort in Nederland verblijven. Zij hebben vaak al een crimineel verleden voor zij naar Nederland vertrekken en houden zich onder meer bezig met drugshandel, prostitutie en overvallen.³² Over de mate waarin bovengenoemde categorieën criminelen verschillende soorten wapens bezitten dan wel gebruiken zeggen Bruinsma en Moors:³³

³² Bruinsma & Moors (2005, p.25 e.v.).

³³ Bruinsma & Moors (2005, p.30).

“Antilliaanse verdachten beschikken veel minder vaak dan de beide andere groepen over een voor be- en afdreiging geschikt wapen, maar maken daarentegen meer gebruik van c.q. zijn vaker in het bezit van een pistool. Personen die zijn opgepakt met betrekking tot overvallen hebben het minst vaak een pistool en scoren juist het hoogst op het gebruik of in bezit hebben van voor be- of afdreiging geschikte wapens.”

In het onderzoek van Bruinsma en Moors wordt niet vermeld of de gas- en alarmwapens waarover de verschillende categorieën vuurwapenverdachten beschikken omgebouwd zijn. Zowel omgebouwd als niet omgebouwd zijn gas- en alarmwapens geschikt om tegenstanders (of dit nu criminelen of onschuldige burgers zijn) te bedreigen met als doel zelfbescherming, het verkrijgen van geldelijk gewin of anderszins, bij een omgebouwd wapen bestaat echter de kans dat fysiek letsel wordt toegebracht.

Wanneer we de driedeling van Bruinsma en Moors loslaten en de aantallen in beslag genomen Tanfoglio's en BBM's afzetten tegen de herkomst van de verdachten die de wapens in hun bezit hadden dan blijkt dat Antillianen sterk vertegenwoordigd zijn voor wat betreft het bezit van omgebouwde gas- en alarmwapens. De meeste Tanfoglio's en BBM's waren, voor zover dat op basis van inbeslagnames geconcludeerd mag worden, in het bezit van Antillianen, gevolgd door achtereenvolgens Nederlanders (waarvan het merendeel met een buitenlandse etniciteit), Surinamers, Turken en Marokkanen.

Tabel 3.6 Aantal in beslag genomen Tanfoglio's naar geboorteland verdachten

Geboorteland verdachte	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	Totaal
Nederlandse Antillen	29	94	94	65	52	39	19	392
Nederland	37	42	53	42	52	33	42	301
Suriname	6	18	20	13	10	10	3	80
Turkije	11	7	18	11	6	6	6	65
Marokko	4	13	8	7	5	5	3	45
Onbekend	7	32	16	16	17	20	7	115

Bron: *Vuurwapendatasysteem, 2007.*

Hoewel Tanfoglio's bij met name Nederlandse criminelen nog altijd populair lijken te zijn wijzen de cijfers erop dat de Tanfoglio bij de overige herkomstgroeperingen aan populariteit inboet. Mogelijk is dit mede het gevolg van het populairder worden van de BBM.

Tabel 3.7 Aantal in beslag genomen BBM's naar geboorteland verdachten

Geboorteland verdachte	2004	2005	2006	Totaal
Nederlandse Antillen	6	30	22	58
Nederland	2	24	21	47
Suriname	0	7	5	12
Turkije	0	0	2	2
Marokko	3	0	1	4
Onbekend	0	15	5	20

Bron: *Vuurwapendatasysteem, 2007.*

Er zijn aanwijzingen dat vooral Antilliaanse criminelen de Tanfoglio hebben ingeruild voor een BBM. Het lijkt er op dat de Nederlandse criminelen, onafhankelijk van het type alarmwapen, in toenemende mate gebruik maken van omgebouwde gas- en alarmwapens. Wie de bezitters en gebruikers van de Turkse gaspistolen zijn die recentelijk in toenemende mate op de Nederlandse markt worden aangetroffen is vooralsnog niet bekend.

Nu we zicht hebben gekregen op wie de bezitters en gebruikers van omgebouwde gas- en alarmwapens zijn is het interessant stil te staan bij de vraag waarom zij voor dit type wapen kiezen. In eerder onderzoek³⁴ zijn verschillende motieven voor het bezit van vuurwapens beschreven, zoals veiligheid cq. zelfbescherming, individuele of groepsstatus, gereedschap voor het werk of liefhebberij. Verschillende typen criminelen hebben verschillende motieven om een vuurwapen aan te schaffen. Omgebouwde gas- en alarmwapens worden aangeschaft vanuit verschillende motieven.

Zij worden gebruikt bij het plegen van delicten als bedreigingen en overvallen, maar dienen, zo geven verschillende respondenten tevens aan, ook ter zelfbescherming en om een zekere status te verkrijgen. Daarnaast geven respondenten aan dat met name verchroomde omgebouwde gaspistolen in trek zijn bij jonge Antilliaanse criminelen, omdat zij erg van “bling bling” zouden houden. Ook de opkomende populariteit van de Turkse gaspistolen wordt hier aan toe geschreven; deze wapens zijn verchroomd en er zijn allerhande versierselen in gegraveerd. Toch lijkt er geen sprake te zijn van liefhebberij. De bezitters van omgebouwde gas- en alarmwapens blijken over weinig wapenkennis te beschikken en ook weinig interesse hebben voor het wapen op zich. Wanneer naast instrumentele overwegingen ook defensieve en symbolische overwegingen een rol spelen bij de aanschaf van een wapen, zoals bij de aanschaf van omgebouwde

34 Small Arms Survey 2006; Maalsté, Nijmeijer & Scholtes (2002).

gas- en alarmwapens dus het geval is, dan kun je in navolging van Hales, Lewis en Silverstone spreken van een “complexe criminele wapencultuur”. Dit in tegenstelling tot een instrumentele criminele wapencultuur waarin wapens uitsluitend worden aangeschaft voor offensieve criminele doeleinden.³⁵

³⁵ Hales, Lewis & Silverstone (2006, p.103).

Hoofdstuk 4

Conclusies & aanbevelingen

4.1 Conclusies

- Een tekortschietende controlecontext binnen de Europese Unie en verschillen in wetgeving in de lidstaten van de Europese Unie faciliteren de handel in (omgebouwde) gas- en alarmwapens en maakt het tot een probleem dat binnen de huidige kaders niet bij haar wortels aangepakt kan worden.

Het traject dat gas- en alarmwapens doorlopen van fabrikant tot ombouwer is in principe legaal wanneer zich dat afspeelt in landen met een soepele wetgeving ten aanzien van dit type wapens. Dit deel van het criminaliteitsscript onttrekt zich daarmee aan de invloedssfeer van (Nederlandse) opsporingsdiensten. Criminelen die zijn gevestigd in Nederland zijn betrokken bij de laatste scènes van het criminaliteitsscript van de handel in omgebouwde gas- en alarmwapens. Zij komen in beeld als koeriers, handelaren en bezitters cq. gebruikers van dergelijke wapens en dus pas aan het einde van de logistieke keten nadat het ombouwen al heeft plaatsgevonden. Het aanpakken van het probleem bij de bron is op dit moment nog niet mogelijk, zo is ook gebleken uit verschillende pogingen die daartoe zijn gewaagd door onder andere medewerkers van de politieregio's Haaglanden en Rotterdam-Rijnmond. Respondenten zijn het erover eens dat een gezamenlijke aanpak binnen de Europese Unie noodzakelijk is; alle gas- en alarmwapens moeten verlofplichtig gemaakt moeten worden in alle EU-lidstaten, hoewel de bronlanden zich hier mogelijk tegen zullen verzetten gezien de economische belangen die met de wapenhandel gepaard gaan. Een ongewenst neveneffect van een eenduidige Europese wapenwetgeving is echter dat deze vermoedelijk tot gevolg zal hebben dat de huidige Nederlandse wapenwetgeving, die relatief streng is, het onderspit moet delven.

- De handel in omgebouwde gas- en alarmwapens in Nederland kan worden getypeerd als een serieus probleem aangezien deze wapens goedkoop en nog altijd in ruime mate beschikbaar zijn voor criminelen met een relatief hoge “schietbereidheid”.

In 2006 was er sprake van een daling van het aantal omgebouwde gas- en alarmwapens dat in Nederland in beslag werd genomen. Verschillende respondenten spreken de verwachting uit dat deze daling zich in de toekomst verder door zal zetten, met name voor wat betreft de omgebouwde Tanfoglio's. Toch zijn er ook tegengestelde geluiden te horen van respondenten die verwachten dat het aanbod van omgebouwde gas- en alarmwapens in de toekomst het aanbod van originele scherpschietende vuurwapens zal overstijgen. Dit laatste lijkt echter niet voor de hand te liggen, aangezien de omgebouwde gas- en alarmwapens met name in trek zijn bij één specifieke groep vuurwepensbezitters. De aanwezigheid van grote aantallen omgebouwde gas- en alarmwapens in het criminele milieu kan erop wijzen dat de beschikbaarheid van reguliere vuurwapens voor bepaalde typen criminelen beperkt is en voor de groep jonge criminelen met weinig kennis van vuurwapens is dat vermoedelijk ook wel het geval, maar de grote crimineel met wapenkennis en behoefte aan een vuurwapen zal altijd kiezen voor een origineel scherpschietend vuurwapen, aldus verschillende respondenten. Wel geven alle respondenten aan dat de opkomst van (al dan niet) omgebouwde gaspistolen uit Turkije zorgen baart.

- De handel in omgebouwde gas- en alarmwapens in Nederland wordt gekenmerkt door een kleinschalig karakter waarbij een belangrijke rol lijkt weggelegd voor transnationale sociale netwerken.

Het lijkt er voornamelijk op dat de handel in gas- en alarmwapens niet wordt beheerst door grote handelsnetwerken waarbinnen langdurig wordt samengewerkt, maar door individuele handelaren van Turkse,

Kaapverdische en, in mindere mate, Irakese origine die als criminele nevenactiviteit handelen in dit type wapens en die daarbij gebruik maken van de contacten die zij hebben met criminelen met dezelfde etnische achtergrond (leveranciers) in ombouw- en doorvoerlanden.

4.2 De aanpak van de handel in omgebouwde gas- en alarmwapens

Zoals uit voorgaande is gebleken zijn omgebouwde gas- en alarmwapens relatief goedkoop en eenvoudig te verkrijgen. Criminelen die niet over de noodzakelijke contacten of financiële middelen beschikken om originele scherpschietende vuurwapens aan te schaffen komen door de beschikbaarheid van omgebouwde gas- en alarmwapens in de gelegenheid om onder meer overvallen en geweldsdelicten te plegen, delicten die zij zonder een dergelijk vuurwapen mogelijk niet hadden gepleegd. Hales en anderen stellen voor om in het geval van omgebouwde wapens zowel de productie van als de handel in dergelijke wapens aan te pakken en om daarnaast een beroep te doen op de behoefte aan zelfbehoud die wordt verondersteld aanwezig te zijn bij de gebruikers van omgebouwde wapens.³⁶ De aanpak van de illegale handel in omgebouwde gas- en alarmwapens kan zich met andere woorden richten op verschillende aspecten van de problematiek (de illegale handelswaar, de situationele context en de daders), aspecten die ook in het voorgaande centraal stonden. Eerder is gebleken dat Nederlandse criminelen pas in beeld komen in de laatste scènes van het script van de illegale handel in gas- en alarmwapens, de scènes transport, verkoop, overdracht en bezit cq. gebruik. In deze scènes doen zich dan ook de meeste aangrijpingspunten voor een aanpak door de Nederlandse politie voor. Deze aangrijpingspunten zijn tweeledig van aard; zij betreffen enerzijds de vraag waar de politie zich op moet richten bij de aanpak

³⁶ Hales, Lewis & Silverstone (2006, p.106).

van omgebouwde gas- en alarmwapens en anderzijds de vraag hoe zij dat het beste kan doen.

Illegale handelswaar

- Bepaalde typen omgebouwde wapens laten geen conventioneel forensisch bewijsmateriaal achter, wat de opsporing, maar ook een correcte registratie in politiesystemen bemoeilijkt.³⁷ Daarnaast is het de vraag of de gemiddelde politieman die een omgebouwd vuurwapen aantreft het als zodanig herkent en registreert. Een mogelijke oplossing voor dit knelpunt is het investeren in voorlichting aan zowel technisch rechercheurs als de politiemedewerkers op straat om het herkennen van (het gebruik van) omgebouwde gas- en alarmwapens te verbeteren en de registratie te optimaliseren.
- De opkomst van de (al dan niet omgebouwde) Turkse gaspistolen is een probleem dat in meerdere Nederlandse politieregio's speelt. Het is wenselijk de informatie die tot op heden bij verschillende politiekorpsen bekend is over merken en typen Turkse gaspistolen, eventueel toegepaste ombouwtechnieken, smokkelmethoden en betrokken criminelen te clusteren teneinde beter zicht te krijgen op de aard en omvang van dit probleem.

Situationele context

- De Nederlandse politie zou zoveel mogelijk inzicht moeten krijgen in de voorkant van het probleem, dat wil zeggen zicht moeten krijgen op de fasen van het logistieke proces (of scènes van het script) die voorafgaan aan de handel in omgebouwde gas- en alarmwapens in Nederland. Aangezien het proces van fabrikant tot ombouwer een legaal karakter lijkt te hebben, althans voor zover dat zich afspeelt in landen met een liberale wapenwetgeving ten aanzien van gas- en alarmwapens, zal de Nederlandse politie in het bijzonder moeten investeren in het inzicht krijgen in, maar

³⁷ Zie ook Hales, Lewis & Silverstone (2006, p.14).

ook aanpakken van de fase van ombouwer tot handelaar. Daar dit proces zich grotendeels in het buitenland voltrekt is internationale politiesamenwerking onontbeerlijk. Respondenten veronderstellen dat gas- en alarmwapens in omgebouwde vorm wettelijk in geen enkel land zijn toegestaan, wat de bereidheid van politiediensten in het buitenland om samen met de Nederlandse politie dit probleem aan te pakken zal vergroten. Dat deze bereidheid daadwerkelijk aanwezig is blijkt uit het voornemen om binnenkort met politiediensten uit verschillende Europese landen een gezamenlijke controle te houden.

- Voor de aanpak van het gebruik van vuurwapens is het van belang contextuele strategieën te ontwikkelen die zijn gericht op lokale problemen, aldus Hales, Lewis en Silverstone.³⁸ Om de context van het bezit en gebruik van omgebouwde gas- en alarmwapens te beïnvloeden en de gelegenheid hiertoe te beperken kunnen maatregelen worden genomen als preventief fouilleren. Het is bekend dat omgebouwde gas- en alarmwapens zich overwegend in handen van jonge criminelen en niet zozeer van beroepscriminelen bevinden. Een respondent pleit ervoor preventief fouilleren in grotere gebieden toe te staan dan nu het geval is, met name daar waar uitgaansgelegenheden zijn gevestigd, en deze acties een structureel karakter te geven. Op deze wijze zou je in ieder geval een deel van de ombouwde gas- en alarmwapens van de straat halen. Hierbij moet wel worden opgemerkt dat andere respondenten van mening zijn dat preventief fouilleren leidt tot wat zij aanduiden als “schijnveiligheid”. In de praktijk zouden criminelen hun wapens veelal thuis of in hun auto laten en deze pas ophalen wanneer zij deze nodig hebben en preventief fouilleren zou dergelijk gedrag alleen maar stimuleren. Mijns inziens is het echter te verdedigen dat wanneer de fysieke afstand tussen het type crimineel dat beschikt over een omgebouwd gas/alarmwapen

³⁸ Hales, Lewis & Silverstone (2006, p.105).

en het betreffende vuurwapen groter wordt, de kans op escalatie van conflicten afneemt. Daarnaast beperk je de gelegenheid tot het plegen van delicten als overvallen en straatroven; Bruinsma en Moors concludeerden in hun onderzoek dat het feit dat een jongere in een groep beschikt over een vuurwapen vaak de aanleiding vormt om er een overval of straatroof mee te plegen.

- De handel in omgebouwde gas- en alarmwapens vindt plaats in horecagelegenheden, en dan met name in cafés waar veel Kaapverdianen dan wel Turken komen. Er lijkt bij de verschillende politiekorpsen een goed beeld te bestaan van de cafés waar handelaren en afnemers elkaar treffen. Mogelijk kan een bestuurlijke aanpak van de betreffende gelegenheden deze ontmoetingsplaatsen doen verdwijnen.

Daders

- Onder de bezitters cq. gebruikers van omgebouwde gas- en alarmwapens lijkt sprake te zijn van een complexe criminele wapencultuur, dat wil zeggen, er liggen zowel offensieve, defensieve als symbolische motieven ten grondslag aan de aanschaf van dergelijke wapens, met als gevolg dat er ook in de aanpak van het bezit en gebruik van deze wapens oog moet zijn voor deze verscheidenheid aan motieven. Omgebouwde wapens maken deel uit van bredere criminele leefstijl met als gevolg dat interventies zich niet uitsluitend op een rationele keuze benadering van crimineel gedrag moet richten. Ook culturele en leefstijlfactoren zijn van belang wil men het gebruik van wapens binnen een dergelijke cultuur indammen. Daders moeten ontmoedigd worden gebruik te maken van omgebouwde gas- en alarmwapens, bijvoorbeeld door hen te wijzen op de slechte kwaliteit van dergelijke wapens:³⁹

39 Hales, Lewis & Silverstone (2006, p.106).

“(...) it may be that the anxieties of criminals about the safety of these weapons can be exploited in tackling their use, ideally citing real examples of injury to the users of such weapons”.

Maar het ontmoedigen van daders kan, in zijn algemeenheid, bijvoorbeeld ook door de rol van vuurwapens in het escaleren van geweldsdelicten te expliciteren.

- Het is van belang om nieuwe trends, zoals de opkomst van Turkse gaspistolen in het Nederlandse criminele milieu, serieus te nemen en er een direct gevolg aan te geven in de opsporing. Wanneer men een dergelijke trend waarneemt en een verdachte in beeld heeft die beschikt over zo'n wapen dan is het belangrijk alles uit de kast te halen (taps, observatie, inzet CIE) om inzicht te krijgen in het reilen en zeilen van de betreffende verdachte, omdat hij vermoedelijk dicht bij de leverancier/bron staat. Wanneer men te lang wacht is een wapen vaak al meerdere malen van eigenaar gewisseld waardoor de oorspronkelijke leverancier nauwelijks meer te achterhalen is
- DNA-onderzoek biedt de mogelijkheid om zicht te krijgen op ombouwers, omdat deze bij het ombouwen van gas- en alarmwapens veelal sporen op de wapens achterlaten. Wel is men voor het matches van eventuele aangetroffen DNA-profielen afhankelijk van de medewerking van buitenlandse autoriteiten; het ombouwen vindt tenslotte overwegend in het buitenland plaats en de verdachten bevinden zich dus niet in Nederland.

4.3 Reflectie op de meerwaarde van criminaliteitskunde voor de Nederlandse politiepraktijk

In dit onderzoek is met behulp van een criminaliteitskundige invalshoek getracht inzicht te verschaffen in de handel in omgebouwde gas- en alarmwapens en dan in het bijzonder omgebouwde gaspistolen. Dit onderzoek heeft aangetoond dat het op een dergelijke gestructureerde wijze kijken naar een vorm van criminaliteit en de verschillende aspecten daarvan (illegale handelswaar, situationele context en daders) in de eerste plaats inzicht biedt in de kennis van de Nederlandse politie en de eventuele hiaten daarin. Door het betreffende delict te presenteren als een script met daarin verschillende scènes is duidelijk geworden hoe met name de laatste scènes eruit zien. Tegelijkertijd bleek echter dat zich hiaten in de kennis van de Nederlandse politie bevinden ten aanzien van de eerdere scènes. Er blijkt sprake te zijn van een overwegend nationale oriëntatie op een delict met een duidelijk internationaal karakter wat ertoe leidt dat het probleem niet bij de wortels wordt aangepakt, voor zover dat überhaupt al mogelijk zou zijn. Een deel van het script is immers op zichzelf niet strafbaar in de landen waar dit zich thans voltrekt. Daarnaast biedt een criminaliteitskundige benadering aangrijpingspunten voor de afbakening en invulling van het politiewerk in relatie tot een bepaald delict. Een voorbeeld: wanneer het proces voorafgaand aan het ombouwen van gas- en alarmwapens in principe legaal is, kun je je afvragen of het investeren in het verkrijgen van toegang tot legale wapenfabrikanten door een Nederlands politiekorps een zinvolle inzet van politiecapaciteit is. Het zicht krijgen op en aanpakken van ombouwers in internationaal verband is daarentegen wel wenselijk, evenals het organiseren van gezamenlijke controles langs smokkelroutes.

Literatuur

Bruinsma, M.Y. & J.A. Moors, *Illegale vuurwapens. Gebruik, bezit en handel in Nederland*, Tilburg: IVA, 2005.

Eklblom, P., How to police the future: scanning for scientific and technological innovations which generate potential threats and opportunities in crime, policing and crime reduction, in: Smith, M.J. & N. Tilley (eds.), *Crime Science. New approaches to preventing and detecting crime*, Cullompton/Portland: Willan Publishing, 2005, p.27-55.

Eklblom, P., Organised Crime and the Conjunction of Criminal Opportunity Framework, in: A. Edwards and P. Gill (eds.), *Transnational Organised Crime: Perspectives on global security*. London: Routledge, p. 241 – 263, 2003.

Eklblom, P., *The conjunction of criminal opportunity: a framework for crime reduction toolkits*, London: Home Office, oktober 2001.

Felson, M. & R.V. Clarke, *Opportunity makes the thief. Practical theory for crime prevention*, London: Home Office, 1998.

Hales, G., C. Lewis & D. Silverstone, *Gun Crime: the market in and use of illegal firearms*, Home Office Research Study 298, december 2006.

Klerks, P., *Implementatieplan Criminaliteitskunde*, Lectoraat Criminaliteitsbeheersing & Recherchekunde, Apeldoorn, september 2006.

Klerks, P., *Criminaliteitskunde. Een voorstel tot kennisontsluiting*, NPA Onderzoeksgroep, Apeldoorn, mei 2001.

KLDP/DNR, *De illegale handel in vuurwapens en explosieven*, Deelrapport Criminaliteitsbeeld 2007, Driebergen, verschijnt in 2008.

KLDP/DNR, *Vuurwapens en explosieven*, Deelrapport Criminaliteitsbeeld 2005, Driebergen, 2006.

Laycock, G., *Launching Crime Science*, Jill Dando Institute of Crime Science, University College London, november 2003.

Maalsté, N., P. Nijmeijer & M. Scholtes, *De vuurwapengedetineerde aan het woord*, ES&E, Den Haag, 2002.

Ministerie van Justitie, *Circulaire Wapens en Munitie* 2005, Den Haag, 2005.

Ministerie van Justitie, *Wapens en munitie*, Den Haag, 2003.

Morselli, C. & J. Roy, *Brokerage qualifications in Ringing Operations*, School of Criminology, Université de Montréal, november 2006.

San, M. van, J. de Boom & A. van Wijk, *Verslaafd aan een flitsende levensstijl. Criminaliteit van Antilliaanse Rotterdammers*, Rotterdam: RISBO/EUR, 2007.

Small Arms Survey, *Small Arms Survey 2006: Unfinished Business*, Genève, 2006.

Smith, M.J. & N. Tilley (eds.), *Crime Science. New approaches to preventing and detecting crime*, Cullompton/Portland: Willan Publishing, 2005.

Spapens, A.C. & M.Y. Bruinsma, *Illegale vuurwapens in Nederland: smokkel en handel*, Politie en Wetenschap/IVA Beleidsonderzoek en advies, Apeldoorn/Tilburg, 2004.

Steen, E., *Gas- en alarmwapens. Een beschrijvende analyse van de aard en omvang van de illegale aanwezigheid in Nederland*, afstudeerscriptie Universiteit van Leiden, 2007.

Zee, S. van der & H. Ham, *Vijf jaar Vuurwapendatasysteem. Een terugblik*, Zoetermeer: KLPD-DNRI, 2006.

Bijlage I Casuïstiek

Casus 1 Drenthe

Bij een huiszoeking naar aanleiding van vermeend vuurwapenbezit neemt de politie in Emmen tien omgebouwde Tanfoglio's, verchromd en voorzien van de merknaam Astra, en één Taurus 9mm in beslag. Voor de tien Tanfoglio's werd ongeveer 2.500 euro betaald. De leveranciers van de omgebouwde Tanfoglio's, twee Irakese broers, waren woonachtig in België, de Irakese afnemer in de doorzochte woning in Emmen. De betaling vond plaats in Eindhoven waar leverancier en afnemer elkaar tijdens het uitgaan troffen. De wapens werden vervolgens door een koerier naar het station in Emmen vervoerd. De afnemer van de vuurwapens zou naast de handel in vuurwapens ook betrokken zijn bij de handel in verdovende middelen en mensensmokkel.

Casus 2 Rotterdam-Rijnmond

Een crimineel samenwerkingsverband houdt zich bezig met de smokkel van cocaïne vanuit Zuid-Amerika naar Nederland. Daarnaast is één van de leden van het verband zelfstandig betrokken bij de handel in omgebouwde gas- en alarmwapens. Deze Kaapverdiaan stuurde koeriers, eveneens afkomstig van de Kaapverdische eilanden, met het vliegtuig naar Portugal om omgebouwde BBM's op te halen. Vervolgens reisden zij met een lijnbus weer naar Nederland. De verdachten in dit onderzoek waren tussen de 18 en 24 jaar oud. De politie Rotterdam-Rijnmond slaagde erin een bus waarin zich een Kaapverdiaanse koerier bevond met een partij omgebouwde BBM's bij het station Rotterdam Centraal te onderscheppen.

Bijlage II Respondenten

Arie van Iersel	Politie Midden en West Brabant
Niels Klein	Politie Rotterdam-Rijnmond
Rob Kuijpers	Korps landelijke politiediensten (DNRI)
Kees Martin	Korps landelijke politiediensten (DNR)
Ben Nederpel	Politie Haaglanden
Daan Ooms	Politie Haaglanden
Henk Riemeyer	Politie Rotterdam-Rijnmond

Bijlage III Vragenlijst

Verwerven

- Hoe komen originele gas- en alarmwapens terecht bij de ombouwer en in hoeverre en op welke wijze spelen Nederlandse criminelen hierbij een rol?
 - Wat is de rol van wapenfabrikanten hierbij?
 - Wat is de rol van legale wapenhandelaren (in Nederland maar ook daarbuiten) hierbij?
 - In hoeverre zijn hier criminelen of criminele samenwerkingsverbanden uit andere landen bij betrokken?
 - Wat is er bekend over de betrokkenheid van Nederlandse criminelen bij de fase tussen productie en ombouwen?

Ombouwen

- Welke verschillende manieren zijn er om gas- en alarmwapens om te bouwen?
- Waarom vindt het ombouwen van gas- en alarmwapens plaats in werkplaatsen in Portugal? Gebeurt dit ook in andere landen?
- Hoe kunnen de ombouwlocaties worden gekarakteriseerd (typen locaties: grote fabrieken of kleine werkplaatsen, professioneel of amateuristisch; waar bevinden zich de locaties (stedelijke of landelijke gebieden; verdekt of openlijk), beveiliging)?
- Op wiens initiatief vindt het ombouwen van gas- en alarmwapens plaats?
 - In hoeverre zijn Nederlandse criminelen en CSV's betrokken bij het organiseren van het ombouwen in Portugal, d.w.z. de aankoop van de wapens bij de fabrikant of legale wapenhandelaar en de aflevering daarvan bij de ombouwer en wie zijn zij (eigenschappen, motieven, rollen, criminele samenwerking, organisatiegraad etc.)?
- Wie zijn de ombouwers van gas- en alarmwapens (eigenschappen, motieven, rollen, criminele samenwerking, organisatiegraad, etc.)?

Transport

- Van welke transportroutes werd gebruik gemaakt bij de smokkel van de omgebouwde gas- en alarmwapens die uiteindelijk op de Nederlandse markt werden aangetroffen en op grond van welke overwegingen wordt voor deze routes gekozen?
- Hoe worden gas- en alarmwapens die zijn bestemd zijn om te worden omgebouwd vervoerd (vervoersmiddelen, verpakkingswijzen, bergplaatsen, omvang en samenstelling partijen, aanwezigheid andere illegale handelswaar)?
 - In de fase van fabrikant tot ombouwer?
 - In de fase van ombouwer tot handelaar?
 - In de fase van handelaar tot gebruiker?
- Wie vervoeren gas- en alarmwapens (eigenschappen, motieven, rollen, criminele samenwerking, organisatiegraad, etc.)?
 - In de fase van fabrikant tot ombouwer?
 - In de fase van ombouwer tot handelaar?
 - In de fase van handelaar tot gebruiker?
- Wie organiseren het transport van gas- en alarmwapens (eigenschappen, motieven, rollen, criminele samenwerking, organisatiegraad, etc.)?
 - In de fase van fabrikant tot ombouwer?
 - In de fase van ombouwer tot handelaar?
 - In de fase van handelaar tot gebruiker?

Opslag

- Hoe worden gas- en alarmwapens die worden omgebouwd opgeslagen (omvang en samenstelling partijen, verpakkingswijzen, aanwezigheid andere illegale handelswaar)?
 - In de fase van fabrikant tot ombouwer?
 - In de fase van ombouwer tot handelaar?
 - In de fase van handelaar tot gebruiker?

- Waar worden gas- en alarmwapens die worden omgebouwd opgeslagen (typen en omgeving opslagplaatsen)?
 - In de fase van fabrikant tot ombouwer?
 - In de fase van ombouwer tot handelaar?
 - In de fase van handelaar tot gebruiker?
- Wie zijn verantwoordelijk voor de feitelijke opslag van gas- en alarmwapens die worden omgebouwd (eigenschappen, motieven, rollen, criminele samenwerking, organisatiegraad, relatie met betrokkenen bij andere scènes, etc.)?
 - In de fase van fabrikant tot ombouwer?
 - In de fase van ombouwer tot handelaar?
 - In de fase van handelaar tot gebruiker?
- Wie organiseren de opslag van gas- en alarmwapens die worden omgebouwd (eigenschappen, motieven, rollen, criminele samenwerking, organisatiegraad, relatie met betrokkenen bij andere scènes, etc.)?
 - In de fase van fabrikant tot ombouwer?
 - In de fase van ombouwer tot handelaar?
 - In de fase van handelaar tot gebruiker?

Verkoop

- Wat zijn de kenmerken van de (partijen) omgebouwde gas- en alarmwapens die door handelaren worden verkocht en overgedragen aan gebruikers (omvang en samenstelling partijen, prijs van de wapens, wijze van betaling, verpakkingswijzen, bestemming, etc.)?
- Waar worden (partijen) omgebouwde gas- en alarmwapens door handelaren verkocht en overgedragen aan gebruikers (keuze voor locaties, typen locaties, omgeving en beveiliging van locaties, etc.)?
- Wat is er bekend over de handelaren in omgebouwde gas- en alarmwapens aan de gebruikers (eigenschappen, motieven, rollen, criminele samenwerking, organisatiegraad, etc.)?

Doorvoer

- In hoeverre worden omgebouwde gas- en alarmwapens doorgevoerd vanuit Nederland naar andere (West-Europese) landen? Naar welke landen worden dergelijke wapens doorgevoerd?
- Wat zijn de kenmerken van de (partijen) omgebouwde gas- en alarmwapens die worden doorgevoerd (omvang en samenstelling partijen, prijs van de wapens, wijze van betaling, verpakkingswijzen, bestemming, etc.)?
- Wie zijn bij de eventuele doorvoer van omgebouwde gas- en alarmwapens betrokken (zowel leveranciers als ontvangers) (eigenschappen, motieven, rollen, criminele samenwerking, organisatiegraad, etc.)?

Bijlage IV Uitwerking factoren uit het conjunction of criminal opportunity framework

Dadergebonden factoren:

- Misdadigheid: persoonlijkheidsfactoren die leiden tot een neiging tot crimineel gedrag.
- Gebrek aan vaardigheden om crimineel gedrag te vermijden: vaardigheden die maken dat individuen niet in staat zijn conflicten te vermijden dan wel een legitiem bestaan op te bouwen.
- Bereidheid tot crimineel gedrag: motieven en emotionele toestand (schulden, stress) die het gevolg zijn van huidige leefomstandigheden, conflicten, invloed van verdovende middelen, etc.
- Hulpbronnen: vaardigheden, durf, kennis van doelwitten en modus operandi, gereedschap, wapens en netwerk van criminele partners.
- Inschatting van risico's, benodigde inspanning en opbrengsten: stimuleren het besluit om een delict te begaan.
- Aanwezigheid van de dader in de situatie.

Situationele factoren:

- Doelwit: het doelwit kan een persoon, bezitting, dienst, systeem of informatie zijn en is kwetsbaar, uitdagend of aantrekkelijk.
- Omgeving doelwit: gebouw, kamer of andere ruimte waar een doelwit zich bevindt en dat inbraakgevoelig is.
- Omgeving in ruime zin: de omgeving in ruimere zin die logistiek dan wel tactisch gezien aantrekkelijk is voor daders en onaantrekkelijk is voor diegenen die delicten proberen te voorkomen.
- Afwezigheid van criminaliteitsremmende factoren: mensen of organisaties, formeel of informeel, die het vóórkomen van delicten minder waarschijnlijk maken.
- Aanwezigheid van criminaliteitsbevorderende factoren: factoren die er onopzettelijk, door onachtzaamheid of opzettelijk toe leiden dat delicten zich voordoen, bijvoorbeeld door het verschaffen van middelen, informatie of andere criminele diensten voor of na het criminele feit.

Bijlage V Wapencategorieën artikel 2 wet wapens en munitie

Wapens in de zin van deze wet zijn de hieronder vermelde of overeenkomstig dit artikellid aangewezen voorwerpen, onderverdeeld in de volgende categorieën.

Categorie I

- 1°. stiletto's, valmessen en vlindermessen, een en ander indien het lemmet:
 - a. meer dan een snijkant heeft;
 - b. 7 cm of langer en 14 mm of smaller is;
 - c. 9 cm of langer is; of
 - d. van een stootplaat is voorzien;
- 2°. andere opvouwbare messen, indien:
 - a. het lemmet meer dan een snijkant heeft; of
 - b. de lengte in opgevouwen toestand langer dan 28 cm is;
- 3°. boksbeugels, ploertendoders, wurgstokken, werpsterren, vilmessen, ballistische messen en geluiddempers voor vuurwapens;
- 4°. blanke wapens die uiterlijk gelijken op een ander voorwerp dan een wapen;
- 5°. pijlen en pijlpunten bestemd om door middel van een boog te worden afgeschoten, die zijn voorzien van snijdende delen met de kennelijke bedoeling daarmee ernstig letsel te kunnen veroorzaken;
- 6°. katapulten;
- 7°. andere door Onze Minister aangewezen voorwerpen die een ernstige bedreiging van personen kunnen vormen of die zodanig op een wapen gelijken, dat zij voor bedreiging of afdreiging geschikt zijn.

Categorie II

- 1°.vuurwapens die niet onder een van de andere categorieën vallen;
- 2°.vuurwapens, geschikt om automatisch te vuren;
- 3°.vuurwapens die zodanig zijn vervaardigd of gewijzigd dat het dragen niet of minder zichtbaar is dan wel dat de aanvalskracht wordt verhoogd;
- 4°.vuurwapens die uiterlijk gelijken op een ander voorwerp dan een wapen;
- 5°.voorwerpen waarmee door een elektrische stroomstoot personen weerloos kunnen worden gemaakt of pijn kan worden toegebracht, met uitzondering van medische hulpmiddelen;
- 6°.voorwerpen, bestemd voor het treffen van personen met giftige, verstikkende, weerloosmakende, traanverwekkende en soortgelijke stoffen, met uitzondering van medische hulpmiddelen en van vuurwapens in de vorm van geweren, revolvers en pistolen, bestemd voor het afschieten van munitie met weerloosmakende of traanverwekkende stof;
- 7°.voorwerpen bestemd voor het treffen van personen of zaken door vuur of door middel van ontploffing, met uitzondering van explosieven voor civiel gebruik indien met betrekking tot deze explosieven erkenning is verleend overeenkomstig de Wet explosieven voor civiel gebruik.

Categorie III

- 1°.vuurwapens in de vorm van geweren, revolvers en pistolen voor zover zij niet vallen onder categorie II sub 2°, 3° of 6°;
- 2°.toestellen voor beroepsdoeleinden die geschikt zijn om projectielen af te schieten;
- 3°.werpmessen;
- 4°.alarm- en startpistolen en -revolvers, met uitzondering van alarm- en startpistolen die:
 - a. geen loop of een kennelijk verkorte, geheel gevulde loop hebben;

- b. zodanig zijn ingericht dat zij uitsluitend knalpatronen van een kaliber niet groter dan 6 mm kunnen bevatten; en
- c. waarvan de ligplaats van de patronen en de gasuitlaat loodrecht staan op de loop of op de lengterichting van het wapen.

Categorie IV

- 1°. blanke wapens waarvan het lemmet meer dan een snijkant heeft, voor zover zij niet vallen onder categorie I;
- 2°. degens, zwaarden, sabels en bajonetten;
- 3°. wapenstokken;
- 4°. lucht-, gas- en veerdrukwapens, behoudens zulke door Onze Minister overeenkomstig categorie I, sub 7°, aangewezen die zodanig gelijken op een vuurwapen dat zij voor bedreiging of afdreiging geschikt zijn;
- 5°. kruisbogen en harpoenen;
- 6°. bij regeling van Onze Minister aangewezen voorwerpen die geschikt zijn om daarmee personen ernstig lichamelijk letsel toe te brengen;
- 7°. Voorwerpen waarvan, gelet op hun aard of de omstandigheden waaronder zij worden aangetroffen, redelijkerwijs kan worden aangenomen dat zij voor geen ander doel zijn bestemd dan om letsel aan personen toe te brengen of te dreigen en die niet onder een van de andere categorieën vallen.

Colofon

Uitgever / opdrachtgever

Politieacademie
Dr. Peter Klerks

Datum

June 2008

Oplage

500 exemplaren

Productiebegeleiding

Communicatie & Marketing Politieacademie

Fotografie

Politieacademie, John de Rade
Hollandse Hoogte, Amsterdam

Vormgeving

Clicsoft BV, Enschede

Druk

Hoekmantotaal, Genemuiden

© 2008 Politieacademie

Niets uit deze uitgave mag worden overgenomen
zonder schriftelijke toestemming van de uitgever

